

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Πτυχιακή εργασία:

Αντιλήψεις αστυνομικών σχετικά με την Παιδική Σεξουαλική Κακοποίηση

Εισηγητής: Τερψιχόρη Καλτσούνη

A.M.:2373

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κα Όλγα Θεμελή

Φεβρουάριος, 2014

Σε μένα...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	8
2. ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ.....	9
2.1 Προηγούμενες έρευνες.....	9
3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	11
4. ΕΡΓΑΛΕΙΟ.....	12
4.1 Θεματολογία εργαλείου και βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	12
5. ΜΕΘΟΔΟΣ.....	28
Α. Δείγμα.....	28
Β. Διαδικασία.....	31
Γ. Αποτελέσματα.....	32
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	40
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	42
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	44
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	54

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κακοποίηση ανήλικων παιδιών (κάτω των 18 ετών) και η χρήση αυτών για τη σεξουαλική ικανοποίηση άλλων δεν είναι ένα καινούργιο φαινόμενο. Από τον καιρό που γράφεται και καταγράφεται η ανθρώπινη ζωή δεν είναι λίγες οι φορές που ενήλικοι αναφέρονται ή και ανακρίνονται από τις Αστυνομικές Αρχές εξαιτίας της κακοποίησης παιδιών στο όνομα της ευχαρίστησης. Μοναδικός σκοπός η ικανοποίηση παθολογικών ορμών, σε μια προσπάθεια επιβολής μιας σχέσης ισχύος ή απλά επειδή πιστεύουν ότι κάτι τέτοιο είναι αποδεκτό.

Με τον όρο «κακοποίηση» περιγράφεται ένα φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο ένας ή περισσότεροι ενήλικες που έχουν αναλάβει την φροντίδα ενός παιδιού προκαλούν ή επιτρέπουν να προκληθούν στο παιδί σωματικές κακώσεις ή σοβαρές διαταραχές σωματικής, νοητικής, συναισθηματικής ή κοινωνικής μορφής. Σύμφωνα με τον *Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας* «η κακοποίηση περιλαμβάνει όλες τις μορφές σωματικής ή συναισθηματικής κακής μεταχείρισης, σεξουαλικής παραβίασης, παραμέλησης ή παραμελημένης θεραπευτικής αντιμετώπισης ή εκμετάλλευσης για εμπορικούς σκοπούς, η οποία καταλήγει σε συγκεκριμένη ή εν δυνάμει βλάβη που αφορά στη ζωή και στην ανάπτυξη του παιδιού, στα πλαίσια μιας σχέσης ευθύνης, εμπιστοσύνης και δύναμης».

Το πρόβλημα της κακοποίησης ανήλικων παιδιών, είχε αναγνωριστεί ελάχιστα στα τέλη της δεκαετίας του '70 και στις αρχές της δεκαετίας του '80 (Pereda et al., 2009). Μέχρι πρότινος η σεξουαλική κακοποίηση θεωρούνταν ένα είδος σεξουαλικού παιχνιδιού και εμέσου τρόπου του παιδιού να γνωρίσει το σώμα του (Tsorelas et al., 2011). Το 5%- 8% των καταθέσεων θεωρούνταν ψευδείς, αριθμός υψηλός σε σχέση με τα περιστατικά κακοποίησης που καταγγέλλονταν (Poole & Lindsay, 1998).

Ο Faller το 1987 μελετώντας το νέο αυτό φαινόμενο, εστίασε σε 5 είδη κακοποίησης:

- Πολυσύνθετη κακοποίηση (polyincestuous abuse): τουλάχιστον 2 θύτες με 2 ή περισσότερα θύματα.

- Μονογονεϊκή κακοποίηση (single parent abuse): η μητέρα κακοποιεί το ένα της παιδί.
- Ψυχωτική κακοποίηση (psychotic abuse): η κακοποίηση επέρχεται χωρίς έλεγχο, με παρόρμηση.
- Έφηβος δράστης (adolescent perpetrator): ο δράστης προσεγγίζει το παιδί ως φροντιστής και το κακοποιεί για δική του ικανοποίηση και όχι για να δώσει ικανοποίηση στο θύμα.
- Μη στέρηση της ελευθερίας (non-custodial): αυτός που δεν στερεί του δικαιώματος ελευθερίας του παιδιού, αλλά παρόλα αυτά το κακοποιεί (Faller, 1987).

Μόνο το 1996 ωστόσο, ήρθε έντονα στο προσκήνιο των Ευρωπαϊκών Χωρών και του Κόσμου το θέμα της κακοποίησης, αφού τα περιστατικά κακοποίησης κοριτσιών άγγιξαν το ποσοστό του 30% και αγοριών του 25%, θεωρώντας έτσι την κακοποίηση ανήλικων ένα «κοινωνικό φαινόμενο», το οποίο επιζητούσε άμεση προσοχή και επίλυση (Boroughs, 2004). Υπήρξε, λοιπόν, η ανάγκη για άμεση επισκόπηση, αλλαγή και προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου στις Ευρωπαϊκές χώρες και στην Ελλάδα, με σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση.

Από την ίδια κιόλας περίοδο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άρχισε να εξετάζει την πρόοδο των προσπαθειών για την προστασία των ανήλικων παιδιών από την κακοποίηση και την εκμετάλλευση. Το Δεκέμβριο του 2000, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μια Ανακοίνωση σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, με αποτέλεσμα το Συμβούλιο της ΕΕ να υιοθετήσει μια Απόφαση Πλαίσιο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας (22 Δεκεμβρίου 2003), και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (19 Ιουλίου 2002). Στόχος και των δύο ήταν η αντιμετώπιση των «ασυνεπειών και αποκλίσεων» και η ανάπτυξη «αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ δικαστικών αρχών και οργάνων επιβολής των νόμων» στους τομείς της σεξουαλικής εκμετάλλευσης

παιδιών, της παιδικής πορνογραφίας και της εμπορίας.

Στην Ελλάδα, σχετικά με την κακοποίηση ανήλικων, έχει υιοθετηθεί η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού από την Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1990. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 19 τονίζεται ότι: «Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, κατά το χρόνο που βρίσκεται υπό την επιμέλεια των γονιών του ή του ενός από τους δύο, του ή των νομίμων εκπροσώπων του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο οποίο το έχουν εμπιστευθεί». (Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Αθηνών, 2009). Στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 34: «Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας».

Σημαντική είναι, όμως, και η συνεισφορά του ελληνικού Ποινικού Κώδικα στην προστασία του ανήλικου, αφού θέτει μια σειρά βασικών αρχών προστασίας μέσα από πληθώρα άρθρων, τα οποία αναφέρονται σε *εγκλήματα κατά της σεξουαλικής ελευθερίας και της ανηλικότητας*, καθώς και στην *προστασία των παιδιών μέσα στην οικογένεια*.

Το μόνο άρθρο, το οποίο αξίζει να αναφερθεί από τον Ποινικό Κώδικα είναι το 262, το οποίο θέτει μια σειρά ορισμών, σχετικά με τις βασικότερες έννοιες της σεξουαλικής κακοποίησης.

Άρθρο 262

Ορισμοί

1. Σεξουαλική πράξη είναι η συνουσία και κάθε υποκατάστατό της που γίνεται με σωματική επαφή ενός προσώπου, άμεση ή με τεχνητά μέσα, με τα γεννητικά όργανα ή την πρωκτική χώρα άλλου προσώπου, καθώς και η κτηνοβασία.

2. Πράξη σεξουαλικού χαρακτήρα είναι: α) η σεξουαλική πράξη, β) ο αυνανισμός, γ) η σαδιστική ή μαζοχιστική κακοποίηση στο πλαίσιο σεξουαλικής συμπεριφοράς ή δ) η ηδονιστική έκθεση των γεννητικών οργάνων ή του εφηβαίου.

3. Χειρονομία σεξουαλικού χαρακτήρα είναι κάθε σωματική επαφή που συνιστά

σεξουαλική συμπεριφορά χωρίς να εντάσσεται στις πράξεις σεξουαλικού χαρακτήρα.

4. Υλικό παιδικής πορνογραφίας, συνιστά κάθε υλικό στο οποίο απεικονίζεται ανήλικος να επιδίδεται σε πραγματική ή προσποιητή πράξη σεξουαλικού χαρακτήρα. Είναι αδιάφορο αν το πρόσωπο που απεικονίζεται είναι υπαρκτό, αρκεί να φαίνεται σαν πραγματικό.

5. Πορνογραφική παράσταση συνιστά η απευθείας έκθεση, μεταξύ άλλων και με χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών, ανήλικου που επιδίδεται σε πραγματική ή προσποιητή πράξη σεξουαλικού χαρακτήρα.

Η σεξουαλική πράξη σύμφωνα με τον Denon (2003) περιλαμβάνει την διείσδυση, το άγγιγμα των οργάνων και το φιλί. Το χαρακτηριστικό εκείνο στοιχείο, όμως, το οποίο κατατάσσει την παιδική σεξουαλική κακοποίηση ως μια αξιόποινη πράξη προσβολής της ανθρώπινης αξιοπρέπειας είναι η έλλειψη συγκατάθεσης κατά την τέλεση της σεξουαλικής πράξης, αφού το ανήλικο παιδί δεν έχει προηγούμενες σεξουαλικές εμπειρίες και δε γνωρίζει τη φύση της πράξης που θα επακολουθήσει.

Η ελληνική κοινωνία αδυνατεί να εννοήσει και να δεχτεί μια τέτοια πράξη. Αυτό γίνεται φανερό τόσο από την έλλειψη έρευνας και στοιχείων σχετικά με το ποσοστό κακοποιημένων παιδιών στην Ελλάδα όσο και από την ανύπαρκτη μέχρι πρότινος εκπαιδευτική κατάρτιση των αστυνομικών, που λαμβάνουν μέρος στην διαδικασία ανάκρισης.

Βέβαια, η Ελληνική Αστυνομία σε μια προσπάθεια ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των γονιών και των ανήλικων παιδιών σχετικά με τη φύση της σεξουαλικής κακοποίησης, στον επίσημο ιστότοπό της στο διαδίκτυο παρέχει *Χρήσιμες συμβουλές για την προφύλαξη και προστασία των παιδιών από πράξεις ασέλγειας ή κακοποίησης.*

Λεπτομερέστερα, πέραν ενός σύντομου ορισμού, που εξηγεί τι είναι σεξουαλική κακοποίηση ανήλικου, παρέχει μια σειρά από οδηγίες, που απευθύνονται τόσο στον γονιό όσο και στο ανήλικο παιδί. Αναφορικά με τους γονείς τους προτρέπει πρώτον να παρατηρούν την συμπεριφορά του ατόμου που υποψιάζονται για σεξουαλικά κακοποιητική συμπεριφορά στο παιδί τους, κυρίως την συμπεριφορά του, τις προσωπικές και κοινωνικές του σχέσεις, και δεύτερον να προσέχουν τα παιδιά τους.

Οι οδηγίες προς το παιδί, αποτελούν μικρά tips, στα οποία το παιδί ενημερώνεται για

το πότε πρέπει να πει «όχι», να ξεχωρίζει το «δώρο» από την «δωροδοκία» και να προστατεύεται στο δρόμο και στο διαδίκτυο.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα περιστατικά κακοποίησης ανήλικων, στην πλειοψηφία τους, ερευνώνται και δικάζονται από το Σύστημα Ποινικής Δικαιοσύνης. Για αυτό το λόγο, και, οι αστυνομικές αρχές θεωρούνται ο πρώτος εκπρόσωπος νομιμοποιημένης εξουσίας του κράτους, αφού είναι ο πρώτος φορέας που έρχεται σε επαφή με το θύμα, προκειμένου να ελέγξει την κατηγορία και να εκμαιεύσει ακριβείς πληροφορίες, με μοναδικό στόχο την προστασία του ευαίσθητου και τραυματισμένου παιδιού (Grossman Froum & Kendall- Tackett, 1998).

Δεν είναι, όμως, λίγες οι φορές που η εκπαίδευση των αστυνομικών κρίνεται ανεπαρκής στην εξέταση τέτοιων περιστατικών. Οι μέθοδοι της αστυνομίας δεν θεωρούνται πάντα σωστά δομημένες, για την ικανοποίηση των αναγκών των θυμάτων. Για αυτό άλλωστε, σε αρκετές περιπτώσεις, κατά τη διαδικασία της ανάκρισης δίνονται κατευθυντήριες γραμμές, από ομάδα ειδικών, όπως ψυχολόγοι, ψυχίατροι και κοινωνικοί λειτουργοί, για τον τρόπο που θα χειριστούν τα παιδιά (Trute et al, 1992). Μοναδικός σκοπός εμπλοκής και άλλων φορέων είναι η προστασία του παιδιού και η αποφυγή στοχοποίησης και κατεύθυνσης μέσω των αστυνομικών ερωτήσεων (Keary & Fitzpatrick, 1994).

Δεδομένο ότι οι προσωπικές πεποιθήσεις των ειδικών, συχνά, επηρεάζουν τη διαδικασία της εξέτασης, οι αστυνομικοί, σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, εκπαιδεύονται σκληρά και αυστηρά, ώστε ο συναισθηματισμός να μην επηρεάσει τη διαδικασία (Cheung & Boutte- Queen, 2000). Δε λείπουν, όμως, και οι φορές, όπου οι προσδοκίες των αστυνομικών για ανάδειξη του περιστατικού και εκμαίευση αληθών πληροφοριών να επηρεάσουν τον τρόπο ανάκρισης και διερευνητικής εξέτασης, προκαλώντας έντονο ψυχολογικό στρες τόσο στους ίδιους όσο και στα παιδιά, το οποίο λειτουργεί επιβαρυντικά στη διαδικασία της έρευνας (Cheung & Boutte- Queen, 2000).

Έτσι, συνοψίζοντας, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των πεποιθήσεων και των αντιλήψεων των αστυνομικών υπαλλήλων και των επαγγελματιών, που εμπλέκονται στις υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, θεωρώντας ότι οι πεποιθήσεις κατευθύνουν και επηρεάζουν τις ενέργειες και την τέλεση των καθηκόντων.

2. ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η παρούσα εργασία διεξήχθη με σκοπό την μελέτη των πεποιθήσεων και απόψεων των αστυνομικών υπαλλήλων σχετικά με τα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων. Η ανάλυση των δεδομένων εστιάζει στη μελέτη των γνώσεων των αστυνομικών σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούν για την εξακρίβωση και ανάδειξη του περιστατικού, καθώς επίσης και σε βασικές αντιλήψεις αυτών σχετικά με το θύμα, την συχνότητα κακοποίησης, την αξιοπιστία, την αποκάλυψη της κακοποίησης και τον δισταγμό.

2.1 Προηγούμενες έρευνες

Αρκετές είναι οι έρευνες που έχουν ασχοληθεί με τις αντιλήψεις και τις γνώσεις των επαγγελματιών (δικαστών, αστυνομικών, κοινωνικών λειτουργών, ιατρών κ.α), που εμπλέκονται σε υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, συγκρίνοντας τόσο τις ομάδες μεταξύ τους, όσο και τις μεταβλητές, όπως το φύλο, η ηλικία και η εργασιακή εμπειρία.

Στο παρόν κεφάλαιο, θα ανατρέξουμε στην βιβλιογραφία σχετικά με αυτό που εξετάζουμε στην παρούσα έρευνα, δηλαδή στις αντιλήψεις των αστυνομικών σχετικά με τα ζητήματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.

Οι ερευνητικές μελέτες, που διεξήχθησαν σε άλλες χώρες, δίνουν έμφαση στην συσχέτιση ανάμεσα στο φύλο των αστυνομικών και τις απόψεις τους για την σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων. Συγκεκριμένα, εντοπίστηκε ότι το γένος του αστυνομικού υπαλλήλου παίζει σημαντικό ρόλο στην στάση τους απέναντι στη παιδική κακοποίηση (Trute et al, 1992). Αναφορικά με το θύμα, οι γυναίκες φαίνονται πιο πεπεισμένες σχετικά με την αξιοπιστία των μαρτύρων- παιδιών, σε σχέση με τους άντρες, όπου ο

βαθμός αμφισβήτησης της αξιοπιστίας της κατάθεσης είναι ιδιαίτερα αυξημένος (Kovera et al, 1993· Kendall- Tackett, 1991). Οι άνδρες αρνούνται να πιστέψουν ότι ένα παιδί έπεσε θύμα κακοποίησης (Hicks & Tite, 1997), με αποτέλεσμα να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στις ψευδείς καταθέσεις, ακόμα και αν δε χρειάζεται (Attias & Goodwin, 1985), ανεξαρτήτως της ηλικίας του θύματος (Bottoms & Goodman, 1994· McCauley & Parker, 2001).

Από έρευνα των Owen & Dewey το 1987 έως και τους Back & Lips το 1998, παρατηρήθηκε μια αρνητικότητα από τους άντρες αστυνομικούς απέναντι στα παιδιά-θύματα (Owen & Dewey, 1987· Back & Lips, 1998). Κατά κύριο λόγο ο αρνητισμός αυτός είναι εμφανής απέναντι στα αγόρια, που έχουν πέσει θύμα κακοποίησης (Broussard & Wagner, 1988· Maynard & Weideman, 1997· Quas et al, 2002· Rogers & Davies, 2007). Οι άντρες αστυνομικοί, σε σχέση με τις γυναίκες επαγγελματίες, τείνουν να πιστεύουν ότι τα αγόρια θύματα είναι σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνα για την κακοποίησή, καθώς η συμπεριφορά τους κρίνεται προκλητική.

Κατά τους Hicks & Tite (1997) και τα δύο φύλα υποστηρίζουν την άποψη ότι τα μικρά παιδιά είναι πιο αξιόπιστα από τους εφήβους, για τον λόγο ότι η πιθανότητα κακοποίησης τους είναι μεγαλύτερη. Αναφορικά με την ευθύνη της κακοποίησης, οι άνδρες συμφώνησαν ότι οι έφηβοι είναι πιο πιθανόν να συναινέσουν σε μια πιθανή κακοποίηση σε αντίθεση με τα μικρά παιδιά, όπου η δυνατότητα συγκατάθεσής τους είναι μικρή (Hicks & Tite, 1997). Στην ίδια έρευνα, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι και τα δύο φύλα (άντρες- γυναίκες) πιστεύουν ότι και τα αγόρια και τα κορίτσια φέρουν την ίδια πιθανότητα κακοποίησης, καθώς και ότι δεν υπάρχουν χαρακτηριστικές αντιδράσεις κατά την διάρκεια αποκάλυψης του συμβάντος, που να αναδεικνύουν την αξιοπιστία της κατάθεσης. (Hicks & Tite, 1997· Finkelhor, 1984).

Το 1992 ο Trute σε έρευνά του υποστήριξε ότι οι γυναίκες αστυνομικοί δε θεωρούν πιθανούς θύτες τις γυναίκες, σε αντίθεση με τους άντρες που διαπράττουν πιο εύκολα ένα συμβάν κακοποίησης. Απέφερε, όμως, ότι οι γυναίκες, σε μικρότερο ποσοστό απ' ότι οι άντρες, προσδιόριζαν τους δράστες ως άτομα προερχόμενα από κοινωνικά παρεκκλίνοντες ομάδες.

Βέβαια, σχετικά με την αξιοπιστία των καταθέσεων υπάρχουν αντίθετες απόψεις, που εκφράζονται μέσω αντίθετων ερευνών. Έρευνα των Everson et al. (1996) υποστηρίζει ότι το φύλο και τα έτη εργασιακής εμπειρίας δεν έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις πεποιθήσεις των αστυνομικών σχετικά με την αξιοπιστία των καταθέσεων (Everson et al. 1996). Στην αντίπερα όχθη αυτής της άποψης βρίσκεται η άποψη των Hicks & Tite, όπου υποστηρίζεται ότι η εμπειρία και τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας σε παρόμοιες υποθέσεις, επηρεάζουν τις απόψεις για το κατά πόσο τα παιδιά εκλαμβάνονται ως αξιόπιστα (Hicks & Tite, 1997).

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η μόνη μεταβλητή που μπορεί να επηρεαστεί από τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας είναι η αξιολόγηση της ιατρικής εξέτασης. Οι υπάλληλοι, που δούλευαν πολλά χρόνια ως αστυνομικοί, εκτίμησαν τα ιατρικά στοιχεία, έπειτα από μια εξέταση εκτίμησης της κακοποίησης, ως ελαφρώς πιο αξιόπιστα (Melinder et al, 2004).

3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Στην παρούσα έρευνα, αρχικά, υποθέσαμε ότι το φύλο και τα χρόνια εργασίας των αστυνομικών υπαλλήλων επηρεάζουν τις απόψεις που έχουν σχετικά με την παιδική σεξουαλική κακοποίηση, και ειδικά τις αντιλήψεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά του θύματος, του θύτη και του αδικήματος. Δεδομένο, όμως ότι το ποσοστό των αντρών ήταν μεγαλύτερο συγκριτικά με αυτό των γυναικών, μεταβάλλαμε την πρώτη ερευνητική υπόθεση και στη θέση της θελήσαμε να ερευνήσουμε πόσο επηρεάζεται η γνώμη των αστυνομικών υπαλλήλων σχετικά με περιστατικά κακοποίησης όταν οι ίδιοι είναι γονείς ανήλικων παιδιών. Η δεύτερη ερευνητική υπόθεση σχετικά με τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας παραμένει σταθερή.

Ανάλογα, η μηδενική υπόθεση είναι ότι τόσο τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας όσο και το αν είναι γονείς ή όχι ανήλικων παιδιών, δε θα επηρεάσουν τις απόψεις των αστυνομικών σχετικά με τα προαναφερθείσα στοιχεία έρευνας.

4. ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Το ερωτηματολόγιο, που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα, προήλθε έπειτα από μετάφραση του *Child Sexual Abuse Questionnaire* (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι) των S. Morison and E. Greene (1992), στα ελληνικά (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ). Η διαδικασία, που ακολουθήθηκε για την μετάφραση είχε ως εξής: Αρχικά, ζητήθηκε από δύο άτομα να μεταφράσουν τα στοιχεία. Στην συνέχεια, συγκεντρώθηκαν όλοι μαζί και σε συνεργασία με την επιβλέπουσα καθηγήτρια κατέληξαν στην χρήση των πιο αποδεκτών μεταφράσεων για κάθε στοιχείο.

Αποτελείται από 40 δηλώσεις, στις οποίες οι συμμετέχοντες καλούνται να απαντήσουν βάσει μιας κλίμακας Likert από το 1 έως το 6 (1= Συμφωνώ Απόλυτα, 2= Συμφωνώ, 3= Συμφωνώ Ελάχιστα, 4= Διαφωνώ Ελάχιστα, 5= Διαφωνώ, 6= Διαφωνώ Απόλυτα). Το ερωτηματολόγιο είναι με τέτοιο τρόπο δομημένο, ώστε εκτός από τα στοιχεία για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση να ζητείται η συμπλήρωση και μιας σειράς δημογραφικών στοιχείων. Επιπλέον, στο τέλος του ερωτηματολογίου οι αστυνομικοί καλούνται να διατυπώσουν την προσωπική τους άποψη σχετικά με το ερωτηματολόγιο, καθώς και τον βαθμό διαφωνίας, για κάποιο στοιχείο που εισήχθη σε αυτό.

4.1 Θεματολογία εργαλείου και βιβλιογραφική ανασκόπηση:

Το παρόν εργαλείο αποτελείται από 40 στοιχεία, σχετικά με την Παιδική Σεξουαλική Κακοποίηση. Σε μια προσπάθεια αποκωδικοποίησης αυτών, παρατηρείται ο διαχωρισμός των δηλώσεων σε 7 κατηγορίες, η καθεμία εκ των οποίων ορίζει μια συγκεκριμένη θεματολογία.

Η πρώτη κατηγορία αποτελείται από δώδεκα (12) ερωτήσεις, οι οποίες αναφέρονται στις απόψεις σχετικά με την αξιοπιστία των καταθέσεων για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση και τις τυπικές απαντήσεις των θυμάτων. Οι ερωτήσεις είναι οι εξής:

1. Καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης από παιδιά συχνά αποδεικνύονται λανθασμένες.
5. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών υπάρχουν

φυσικά ευρήματα που τεκμηριώνουν τους ισχυρισμούς.

8. Παιδιά, που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά, παρέχουν ασαφείς πληροφορίες για την κακοποίησή τους.

17. Ένα παιδί που δεν εμφανίζει σημάδια ψυχολογικής καταπόνησης και δυσφορίας είναι πιθανόν να μην έχει κακοποιηθεί.

20. Τα παιδιά, που ανακαλούν και αποσύρουν τους αρχικούς ισχυρισμούς για την παιδική κακοποίηση είναι πιθανόν να έλεγαν ψέματα εξ αρχής.

22. Μετά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την τέλεση της πράξης, θα πρέπει κανείς να είναι καχύποπτος απέναντι στις κατηγορίες του παιδιού.

23. Τα παιδιά είναι διστακτικά στην αποκάλυψη της κακοποίησής τους.

26. Τα παιδιά μπορούν εύκολα να χειραγωγηθούν, προκειμένου να δώσουν ψευδείς καταθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης.

30. Οι συνηθέστερες αντιδράσεις παιδιών που έχουν κακοποιηθεί, περιλαμβάνουν: α) προβολή αντίστασης, β)επίκληση για βοήθεια και γ) προσπάθεια απόδρασης.

33. Τα παιδιά εκείνα, των οποίων η κατάθεση σχετικά με την κακοποίησή τους παρουσιάζει ελλείψεις, πρέπει να θεωρούνται αναξιόπιστα.

35. Ένα παιδί το οποίο έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά από τον ίδιο του γονέα, θα συνεχίσει να δείχνει αγάπη σε αυτόν.

37. Τα μικρά παιδιά δεν είναι αξιόπιστοι μάρτυρες.

Είναι ευρέως γνωστό, ότι το παιδί σε περιστατικά κακοποίησης, συχνά, μπορεί να μπερδέψει την πραγματικότητα με την φαντασία (Flavell et al, 1983· Piaget, 1929). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, το παιδί να οδηγείται σε ψευδείς καταθέσεις σχετικά με το περιστατικό. Οι ψευδείς καταθέσεις συμβαίνουν, κυρίως, από παιδιά κάτω των 6 ετών, τα οποία υιοθετούν μια λανθασμένη οπτική σχετικά με το «άγγιγμα» (Sauderns, 1988· Poole & Lindsay, 1998). Στην περίπτωση του σωματικού αγγίγματος το παιδί αρνείται να

καταθέσει. Μη έχοντας προηγούμενη σεξουαλική γνώση και εμπειρία μπερδεύεται στο αν τα γεγονότα τα έζησε ή τα είδε στην τηλεόραση (Poole & Lindsay, 1998).

Οι ψευδείς μαρτυρίες δε συνδέονται με κάποιο πρόβλημα μνήμης, αλλά με έλλειψη προσοχής κατά την στιγμή παροχής της γνώσης, καθώς και έλλειψη κατανόησης της ερώτησης. Επίσης, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι αποτελούν ένδειξη έλλειψης πρόθεσης του παιδιού να καταθέσει σχετικά με το περιστατικό. Δεν είναι, όμως, απίθανο να συμβαίνουν και ως απόρροια των κατευθυντήριων ερωτήσεων, που δέχονται τα παιδιά από τους αστυνομικούς (Poole & Lindsay, 1998). Ακόμα και η καθοδήγηση, που μπορεί να δεχθεί ένα παιδί από έναν ενήλικα, εσωτερικού ή εξωτερικού περιβάλλοντος, ύποπτο για την κακοποίηση, οδηγεί στην αύξηση των ψευδών καταθέσεων. Οι τεχνικές, που χρησιμοποιούν οι ειδικοί για να αναγνωρίσουν αν το παιδί καθοδηγήθηκε είναι τρεις: α) ρωτούν τα παιδιά να θυμηθούν γεγονότα, που δεν έγιναν, β) λένε στα παιδιά κατηγορηματικές πληροφορίες και γ) διαβάζουν στα παιδιά βιβλία με περιγραφές γεγονότων που δεν συνέβησαν (Poole & Lindsay, 1998).

Στην προσπάθεια ανάδειξης της αξιοπιστίας της κακοποίησης συμβάλει και η ιατρική γνωμάτευση, μέσω των σωματικών δειγμάτων. Η χρήση της δεν είναι ευρέως διαδεδομένη. Λίγες είναι οι φορές που χρησιμοποιείται κάποιο ιατρικό αποδεικτικό στοιχείο. Λόγω, όμως, της έλλειψης άλλης μεθόδου ελέγχου των ψευδών ή αληθών πληροφοριών, χρησιμοποιείται ως έσχατη επιστημονική μέθοδο ελέγχου της ακρίβειας και της αξιοπιστίας της κακοποίησης. Στην περίπτωση που χρησιμοποιηθεί, τα αποτελέσματα γίνονται γνωστά μόνο στους ειδικούς και όχι στους γονείς και τους συγγενείς (Poole & Lindsay, 1998).

Παρόλο αυτά, αξίζει να αναφερθεί ότι πολλές φορές τα μικρά παιδιά, αν και έχουν μειωμένη γνωστική αντίληψη, θεωρούνται αξιόπιστοι μάρτυρες. Κάτι τέτοιο συμβαίνει, διότι παρόλο που δεν έχουν προηγούμενη σεξουαλική εμπειρία είναι ικανά να θυμούνται καλά τα στρεσογόνα περιστατικά και να περιγράψουν με λεπτομέρειες το συμβάν της κακοποίησης (McCaughey & Parker, 1999; Sauderns, 1988).

Η σωστή και ακριβής κατάθεση σχετίζεται με μια σειρά παραγόντων. Οι παράγοντες

αυτοί εξαρτώνται από την αναγνώριση της πηγής των γνώσεων της σεξουαλικής δραστηριότητας, την κατάθεση του προσωπικού γεγονότος μόνο, την ταύτιση των αληθών και ψευδών αναφορών, τον τρόπο επαφής και συμπεριφοράς των ειδικών με το παιδί- θύμα, καθώς και την ικανότητα του παιδιού μπροστά σε μια πληθώρα ψευδών πληροφοριών να τις αρνείται και να καταθέτει μόνο τα πραγματικά γεγονότα (Poole & Lindsay, 1998).

Αποτελέσματα ερευνών αναδεικνύουν τις διαφορές που υπάρχουν στις κοινοποιήσεις της κακοποίησης σε μικρά και μεγάλα παιδιά με την πάροδο του χρόνου. Σε έρευνες των Faller, Keary και Fitzpatrick υποστηρίχτηκε ότι οι πληροφορίες που παρέχουν τα μικρότερα παιδιά είναι ασαφείς συγκριτικά με τα μεγαλύτερα (Faller, 1988; Keary & Fitzpatrick, 1994). Το 1993, όμως, πρώτος ο Nightngale σε έρευνά του, ανέδειξε την αξιοπιστία των καταθέσεων των μικρότερων παιδιών, λέγοντας ότι η έλλειψη προηγούμενης σεξουαλικής εμπειρίας και η τωρινή λεπτομερής περιγραφή των σεξουαλικών δραστηριοτήτων αναδεικνύει την αληθοφάνεια της κατάθεσης. Αναφορικά με τα μεγαλύτερα παιδιά, μιλάει για το αίσθημα ντροπής που νιώθουν να καταθέσουν για την κακοποίηση, ειδικά όταν αφορά αγόρια (Nightngale, 1993; Golding et al, 2003).

Σε αντίθεση με τα παραπάνω, οι ψυχολογικές, συναισθηματικές και συμπεριφορικές επιπτώσεις στο σεξουαλικά κακοποιημένο παιδί είναι ιδιαίτερα εμφανείς (Poole & Lindsay, 1998). Η φύση των ψυχολογικών προβλημάτων που θα εμφανίσει το παιδί εξαρτάται από το είδος της κακοποίησης που θα δεχτεί. Η συνύπαρξη σεξουαλικής και φυσικής κακοποίησης σχετίζεται με υψηλότερο κίνδυνο εμφάνισης ψυχολογικών προβλημάτων, συγκριτικά με την ύπαρξη ενός μόνο είδους κακοποίησης (Hatzel & McCanne, 2005).

Από τα πρώτα, κιόλας, συμπτώματα είναι το μετατραυματικό στρες (Hatzel & McCanne, 2005). Το παιδί νιώθει έντονη συναισθηματική δυσφορία και φόβο. Οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι αναμνήσεις περιστρέφονται συνεχώς γύρω από το συμβάν (Hatzel & McCanne, 2005; Ligezinska et al, 1996). Συχνά, τα παιδιά αυτοκατηγορούνται και νιώθουν ενοχές, συναισθήματα που τους οδηγούν στην κατάθλιψη, την κοινωνική απομάκρυνση, την επιθετικότητα και την μη υπακοή στις

αρχές (Ligezinska et al, 1996). Ακόμα και ο φόβος της επαναθυματοποίησης, που τα καταβάλλει τα οδηγεί σε προβλήματα σεξουαλικότητας, επικοινωνίας, αδυναμία σύμπραξης κοινωνικών, φιλικών και οικογενειακών σχέσεων, διαταραχές ύπνου, έλλειψη δύναμης, κατάχρηση ουσιών και ξενοφοβία (Roberts et al, 2004· Hatzel & McCanne, 2005· Ligezinska et al, 1996).

Βέβαια, ο έντονος συναισθηματισμός του παιδιού και η ανάδειξη αυτού την στιγμή της ανάκρισης και της δίκης είναι ένας τρόπος, ώστε να γίνεται πιστευτό. Το κλάμα έναντι της ηρεμίας και των υστερικών κρίσεων οδηγεί τους δικαστές στο να πιστέψουν τις κατηγορίες του παιδιού και να αναδείξουν την καταδίκη του θύτη (Golding et al, 2003).

Πέντε (5) ερωτήσεις αποτελούν την δεύτερη κατηγορία, η οποία καταπιάνεται με τα τυπικά χαρακτηριστικά του θύματος. Οι ερωτήσεις είναι:

2. Σχεδόν όλοι οι δράστες είναι άντρες.

10. Οι περισσότερες επιθέσεις εναντίον παιδιών συμβαίνουν στο δρόμο ή στους χώρους του σχολείου.

12. Το στερεότυπο «ηλικιωμένου βρώμικου άντρα» (γλοιώδη) δεν ανταποκρίνεται ακριβώς στο προφίλ ενός θύτη.

15. Η πλειοψηφία των θυμάτων έχει κακοποιηθεί από κάποιο κοντινό σε αυτά πρόσωπο.

36. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανότερο να κακοποιηθούν από έναν ξένο, απ' ότι τα μικρότερα.

Ένας από τους πιο κοινούς μύθους σχετικά με την παιδική σεξουαλική κακοποίηση είναι ότι διαπράττεται από «ηλικιωμένο βρώμικο άντρα» ή ξένο σε παιδικές χαρές (Geiser, 1979). Με την πάροδο, όμως, των χρόνων ο μύθος αυτός άρχισε να καταρρίπτεται και αντικαταστάθηκε από άτομο οικείο προς το παιδί.

Οι έρευνες αναδεικνύουν ότι το 78,6 % των περιστατικών κακοποίησης συμβαίνουν από γονείς, 40,3% από φίλους ή συντρόφους των γονιών, 16,9% από συγγενείς α'

βαθμού, 15,6% από γνωστούς της οικογενείας, 12,6% από αδέρφια και 6,2% από άλλους. Οι θύτες ανήκουν, πλέον, στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, ενώ ένα μικρό μόνο ποσοστό είναι εκτός και συνήθη θύματα είναι τα αγόρια. (Hatzel & McCanne, 2005. Vander Mey, 1988).

Το 25,9% των περιστατικών ενδοοικογενειακής κακοποίησης συμβαίνει για μέρες, ενώ το 67,9% για χρόνια. Το 92,2% περιλαμβάνει σεξουαλική διείσδυση, 77,9% γεννητικά αγγίγματα, 42,9% βιασμό και 24,7% αυνανισμό. Τα ποσοστά είναι ιδιαίτερα μεγάλα, δεδομένου ότι αναφερόμαστε σε σεξουαλική κακοποίηση ανήλικων παιδιών (Hatzel & McCanne, 2005).

Δεδομένο της ύπαρξης μιας γενικευμένης αντίληψης ότι η σεξουαλική κακοποίηση είναι σπάνιο περιστατικό και συμβαίνει από κοινωνικά παρεκκλίνοντα άτομα αξίζει να αναφερθεί ότι τα άτομα που εμπλέκονται στα περιστατικά κακοποίησης δεν είναι διεστραμμένα. Κατά κύριο λόγο είναι οικογενειάρχες, εργατικοί, έχουν καλή εκπαίδευση, ενώ δεν έχουν απασχολήσει ποτέ ξανά την δικαιοσύνη (Summit, 1983).

Ο θύτης επιλέγει και στοχοποιεί το άτομο που θα κακοποιήσει. Συνήθως, είναι πρόσωπο οικείο και ευάλωτο. Στην αρχή, χρησιμοποιεί ερωτικό λεξιλόγιο, το οποίο προοιδηάζει για την σεξουαλική κακοποίηση. Μερικά παιδιά το αντιλαμβάνονται, άλλα πάλι όχι. Η συμπεριφορά του θύτη έναντι του παιδιού- θύματος αλλάζει. Του συμπεριφέρεται διαφορετικά από τα συνομήλικα παιδιά, λέγοντάς του ότι είναι «special» ή ότι μόνο αυτό τον καταλαβαίνει. Στην πλειοψηφία των περιστατικών, ο κακοποιός δελεάζει το θύμα με δώρα και λεφτά (Berliner & Conte, 1990).

Πριν την στιγμή της πράξης ο θύτης νιώθει άγχος. Μετά την πράξη προσπαθεί να πείσει το παιδί ότι είναι κάτι αποδεκτό ή ελαχιστοποιεί την σπουδαιότητα και σοβαρότητα της κατάστασης, κατατάσσοντας το συμβάν στα πλαίσια της «σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης». Δε λείπουν και οι φορές, που τα παιδιά απειλούνται προκειμένου να μην αποκαλύψουν το περιστατικό, νιώθοντας με αυτόν τον τρόπο παγιδευμένα και αδύναμα να αποδράσουν. Μια συχνή μέθοδος κράτησης του παιδιού παγιδευμένου είναι ότι το κάνουν να νιώθει ότι αγαπάται, αξίζει και δέχεται την μέγιστη φροντίδα (Berliner

& Conte, 1990).

Από την παραπάνω διαδικασία ,που ακολουθεί ο θύτης προκειμένου να κακοποιήσει το ανήλικο παιδί, προκύπτει η ανάγκη του παιδιού για προστασία από τους γονείς. Οι μητέρες, κατά κύριο λόγο, είναι αυτές που προστατεύουν το παιδί σε όλα τα ηλικιακά στάδια. Είναι οι πρώτες, στις οποίες το παιδί αποκαλύπτει το συμβάν ή είναι αυτές που παρατηρούν την αλλαγή στην συμπεριφορά του παιδιού τους. Όσο μεγαλύτερη είναι η φροντίδα που δέχονται τα παιδιά τόσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες κακοποίησης, ενώ όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια της κακοποίησης τόσο πιο ανεύθυνη κρίνεται η μητέρα για την προστασία του παιδιού (Coohey & O'Leary, 2008)

Έρευνα των Sirlesand και Franke το 1989 ανέδειξε ότι μητέρες χρήστες ναρκωτικών ή με ψυχολογικά προβλήματα αδυνατούν να προστατέψουν το παιδί τους και να αντιμετωπίσουν την κακοποίηση, με αποτέλεσμα να αρνούνται να καταθέσουν, φοβούμενες μην τους επιτεθεί ο κακοποιός ή μην τους πάρουν την κηδεμονία του παιδιού (Sirlesand & Franke, 1989).

Μια μητέρα μπορεί να ενημερωθεί για το περιστατικό κακοποίησης α) από το ίδιο το παιδί, β) το θύτη, γ) όταν το παιδί το πει σε κάποιον άλλον και ο άλλος στην μητέρα, δ) η μητέρα το είδε ή το άκουσε, ε) η μητέρα το πληροφορήθηκε από άλλους ότι το συγκεκριμένο άτομο κακοποιεί, στ) κάποιος ενημέρωσε την μητέρα ότι ο συγκεκριμένος συνελήφθη για κακοποίηση, ζ) κάποιος ενημέρωσε την μητέρα με ιατρικά στοιχεία και η) κάποιος το είπε στην μητέρα (όχι στις παραπάνω κατηγορίες). Μητέρες που ενημερώνονται από τα παιδιά τους, δεν εμπλέκονται στην κακοποίηση και πιστεύουν τα παιδιά τους εξ αρχής ,κρίνονται κατάλληλες για την μετέπειτα προστασία του ανήλικου και αποτελούν συνθετικό κρίκο στην θεραπεία του «τραυματισμένου» παιδιού (Coohey & O'Leary, 2008).

Βέβαια, δεν μπορούμε να παραλείψουμε και τις περιπτώσεις εκείνες, όπου αυτός που κακοποιεί κρύβεται πίσω από το προστατευτικό προφίλ της μητέρας (Tsopelas et al, 2011). Έρευνα του 1996 ανέδειξε ότι το 25% των παιδιών θυμάτων δέχτηκε επίθεση από τις μητέρες τους. Η ίδια έρευνα ανέφερε ότι το 2-5% των θυτών είναι γυναίκες, υψηλό

ποσοστό για την εποχή (Boroughs, 2004).

Οι μητέρες, που κακοποιούν τα παιδιά τους προέρχονται, κυρίως, από οικογένειες όπου υφίσταντο κάποια μορφή παιδικής κακοποίησης. Χαρακτηρίζονται από έλλειψη συναισθήματος, ενώ αναζητούν την προσοχή και την αποδοχή μέσω μη φυσιολογικών τεχνικών (Boroughs, 2004). Είναι μεταξύ 16-36 ετών, κάνουν χρήση ουσιών, έχουν εξάρτηση από το αντρικό φύλο και εμφανίζουν προβλήματα υγείας, όπως κατάθλιψη, διαταραχές προσωπικότητας και αυτοκτονικές τάσεις (Boroughs, 2004· Tsopeles et al, 2011). Ο τρόπος που ασκούν την κακοποίηση διαφέρει με αυτόν των αντρών. Οι γυναίκες χρησιμοποιούν βία και δύναμη. Αρνούνται την κακοποίηση και αποδέχονται την ευθύνη της συμπεριφοράς τους, οδηγούμενες σε αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές και αυτοτιμωρία. Συγκριτικά με τους άντρες κακοποιούν παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας, χωρίς, όμως, να απειλούν τα θύματα για σιωπή (Boroughs, 2004).

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αδικήματος, εξετάζονται σε δεκατρείς (13) δηλώσεις:

3. Είναι δύσκολο να αναγνωριστεί αν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά.
5. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών υπάρχουν φυσικά ευρήματα που τεκμηριώνουν τους ισχυρισμούς.
9. Η πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, αντιμετωπίζονται και διερευνώνται.
10. Οι περισσότερες επιθέσεις εναντίον παιδιών συμβαίνουν στο δρόμο ή στους χώρους του σχολείου.
13. Το παιδί, που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά φέρει συνήθως φυσικά τραύματα, λόγω της βίας που χρησιμοποιήθηκε κατά την παραβίαση.
15. Η πλειοψηφία των θυμάτων έχει κακοποιηθεί από κάποιο κοντινό σε αυτά πρόσωπο.
19. Η πλειοψηφία των θυμάτων προέρχεται από τα κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα.

27. Ο συνηθέστερος τύπος σεξουαλικής κακοποίησης εμπεριέχει πρωκτική ή κολπική διείσδυση.

29. Εάν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά ήδη μια φορά, οι πιθανότητες να κακοποιηθεί σεξουαλικά εκ νέου είναι αυξημένες.

31. Τα παιδιά αλλοδαπών/ εγχρώμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανό να κακοποιηθούν, απ' ό,τι τα υπόλοιπα παιδιά.

32. Η γονεϊκή απουσία και οι ελλιπείς οικογενειακές σχέσεις συνδέονται με την κακοποίηση.

34. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών έχει γίνει χρήση κάποιας μορφής βίας ή επιθετικότητας από το θύτη.

38. Το πιο πιθανό είναι οι περισσότερες μητέρες να μην γνωρίζουν για την επαναλαμβανόμενη κακοποίηση μέσα στην οικογένεια.

Υπάρχουν ριζωμένες πεποιθήσεις ότι όταν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά φέρει κάποιας μορφής τραύματα. Έρευνες, όμως, έχουν δείξει ότι κάτι τέτοιο εξαρτάται τόσο από το είδος της κακοποίησης, σωματικής- φυσικής ή συναισθηματικής, όσο και από το φύλο του ατόμου που κακοποιεί.

Η Boroughs, σε έρευνά της το 2004, υποστήριξε ότι οι άντρες δε χρησιμοποιούν βία και δύναμη για την κακοποίηση, σε αντίθεση με τις γυναίκες, όπου συχνά χειροδικούν. Οι άντρες χρησιμοποιούν τεχνικές, όπως τα δώρα και την πειθώ του λόγου, προκειμένου να εξασφαλίσουν την σιωπή του ανήλικου. Παρόλο την ύπαρξη τεχνικών εξέτασης και εξακρίβωσης της κακοποίησης από τις αστυνομικές αρχές, όπως οι ανατομικές κούκλες και οι ζωγραφιές, συχνά, απαιτείται η χρήση άλλων μέσων, όπως η ιατρική εξέταση. Βέβαια, η αξιοπιστία αυτής της μεθόδου δεν έχει καθοριστεί απόλυτα, αφού δεν είναι λίγες οι φορές που η κακοποίηση δεν προκαλεί κάποιο είδος τραυματισμού, όπως η συναισθηματική βία, όπου το ποσοστό της αγγίζει το 29%, συγκριτικά με το 22% της φυσικής κακοποίησης (Boroughs, 2004· Muram, 1989· Roberts et al, 2004).

Πολλές είναι οι φορές, που οι ειδικοί χρησιμοποιούν κριτήρια κοινωνικής τάξης,

προκειμένου να προσδιορίσουν την σεξουαλική κακοποίηση. Οι μη τυπικές παραδοσιακές οικογένειες, όπως χωρισμένοι γονείς, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες το παιδί τους να πέσει θύμα κακοποίησης, δεδομένου ότι δεν υπάρχει η μέγιστη γονική προστασία και από τους δύο γονείς (Roberts et al, 2004). Ακόμα και το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων σχετίζεται με περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης. Ένας γονέας, ο οποίος δεν έχει την κατάλληλη εκπαίδευση και γνώση αδυνατεί να κατανοήσει μια αλλαγή στη συμπεριφορά του παιδιού ή ακόμα και μια δήλωσή του για ένα μη επιτρεπτό άγγιγμα, με αποτέλεσμα η αδυναμία του να το πιστέψει να αφήνει το παιδί απροστάτευτο και εκτεθειμένο σε ένα επόμενο συμβάν κακοποίησης (Roberts et al, 2004).

Σχετικά με την πολιτισμική καταγωγή του παιδιού δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις. Αντιθέτως, οι έρευνες δείχνουν ότι τα λευκά παιδιά έχουν περισσότερες πιθανότητες να πέσουν θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης (69%), σε σχέση με ένα μαύρο παιδί (27,5%) ή ένα παιδί προερχόμενο από λατινικές χώρες (2,5%). (Cupoli & Sewell, 1988).

Οι γνώμες, που εστιάζουν στην ευθύνη στις υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης, εξετάζονται σε δύο (2) ερωτήσεις:

4. Τα μικρά παιδιά, εξαιτίας της «φιλόστοργης» συμπεριφοράς τους, προκαλούν τη σεξουαλική κακοποίηση.
7. Στη σεξουαλική θυματοποίηση ενός ανηλίκου από ένα ενήλικα, τη συνολική ευθύνη φέρει ο ενήλικας.

Έχει προταθεί ότι τα μικρότερα παιδιά δε βιώνουν τον ίδιο βαθμό ντροπής όπως τα μεγαλύτερα. Τα μεγαλύτερα νιώθουν υπεύθυνα για ότι συνέβη, διότι ενώ καταλάβαιναν το μεμπτό της πράξης δεν μπορούσαν να το αποτρέψουν. Για αυτό άλλωστε, όταν ένα περιστατικό καταγγέλλεται, αρνούνται να καταθέσουν λόγω των πολύπλοκων συναισθημάτων ντροπής, φόβου και άρνησης να παραδεχτούν τι συνέβη. Βέβαια, αδυναμία κατάθεσης παρουσιάζεται και στα μικρότερα παιδιά, τα οποία κατά τη διάρκεια της κατάθεσης παραθέτουν και ουδέτερες πληροφορίες, αφού η μη προηγούμενη σεξουαλική γνώση τα καθιστά αδύναμα να ξεχωρίσουν τις πληροφορίες

της κακοποίησης (Leander, 2010). Ο Bentovim σε έρευνά του, το 2002, υποστήριξε ότι τα νεαρά άτομα φέρουν ευθύνη για την κακοποίηση σε ένα ποσοστό 30% σε αντίθεση με το 70% των ενηλίκων (Bentovim, 2002).

Η πέμπτη κατηγορία αποτελείται από επτά (7) δηλώσεις, που ορίζουν τα τυπικά χαρακτηριστικά του θύματος:

5. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών υπάρχουν φυσικά ευρήματα που τεκμηριώνουν τους ισχυρισμούς.

11. Η πλειοψηφία ανηλίκων θυμάτων σεξουαλικής παραβίασης είναι μεγάλης ηλικίας (έφηβοι).

18. Ο κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης είναι αυξημένος στα κορίτσια απ' ότι τα αγόρια.

19. Η πλειοψηφία των θυμάτων προέρχεται από τα κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα.

25. Τα αγόρια γίνονται σπάνια στόχος σεξουαλικής κακοποίησης.

31. Τα παιδιά αλλοδαπών/ εγχρώμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανό να κακοποιηθούν, απ' ότι τα υπόλοιπα παιδιά.

36. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανότερο να κακοποιηθούν από έναν ξένο, απ' ότι τα μικρότερα.

Σε έρευνες του 1972 το 5% των θυμάτων ήταν κάτω των 5, ενώ το 1978 το ποσοστό είχε φτάσει το 25%. Ο Wolters το 1985 υποστήριξε ότι το 29% των περιστατικών συμβαίνει σε παιδιά κάτω των 6 ετών (Wolters, 1985) και ο Seider's ένα χρόνο αργότερα, το 1986, βρήκε ότι ο μέσος όρος κακοποίησης είναι τα 5,9 έτη (Seider's, 1986). Οι Baker και Duncan (1985) υποστήριξαν ότι το 10% των περιστατικών αφορούν παιδιά κάτω των 16 (12% κορίτσια, 8% αγόρια), ενώ το 61% παιδιά κάτω των 11. Εάν η κακοποίηση συμβαίνει πριν τα 10 πιθανότερα το θύμα να είναι κορίτσι, αντιθέτως, πάνω των 11 αγόρι. Επιπλέον, οι Baker και Duncan συσχέτισαν το είδος της κακοποίησης

(ενδοοικογενειακή ή μη) με το ποσοστό επικινδυνότητας, ανάλογα με το φύλο. Τα κορίτσια κινδυνεύουν σε ποσοστό 78% να πέσουν θύμα κακοποίησης εντός οικογένειας σε σχέση με το 22% των αγοριών. Το 44% των αγοριών είναι θύματα κακοποίησης εκτός οικογένειας σε σχέση με το 30% των κοριτσιών, ενώ το 56% των κοριτσιών θυματοποιούνται από κάποιον ξένο προς αυτά έναντι του και 43% για τα αγόρια (Baker & Duncan, 1985).

Οι Cupoli και Sewell σε πιο πρόσφατη έρευνα, το 1988, βρήκαν ότι ο μέσος όρος ηλικίας κακοποίησης είναι τα 8,3 έτη. Πιο συγκεκριμένα τα αγόρια κρίνονται ευάλωτα για κακοποίηση στην ηλικία των 7,4 ετών, ενώ τα κορίτσια στα 8,4. Αυτό το οποίο γίνεται φανερό είναι ότι τα αγόρια θύματα τείνουν να είναι νεότερα συγκριτικά με τα κορίτσια. Στις ηλικίες από 0-16 η πλειοψηφία των αγοριών βρίσκεται στην ηλικία των 7,4 χρόνων, ενώ τα κορίτσια 8,4 και στις ηλικίες 0-12 τα αγόρια 6,3 και τα κορίτσια 6,4 ετών (Cupoli & Sewell, 1988).

Η ίδια έρευνα αναδεικνύει και το υψηλό ποσοστό θυματοποίησης των κοριτσιών συγκριτικά με το αγόρια. Το 89% των θυμάτων είναι κορίτσια. Αυτό συμβαίνει, κυρίως, λόγω της φιλόστοργης συμπεριφοράς τους. Η ανάγκη των κοριτσιών για φροντίδα, τα οδηγεί σε μια συμπεριφορά, η οποία θεωρείται προκλητική για τον επερχόμενο κακοποιό. Σε συνδυασμό και με την εξωτερική διαμόρφωση του σώματος του, καθώς μεγαλώνει, βρίσκονται σε μεγαλύτερο κίνδυνο κακοποίησης σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία παρατηρούνται πιο απόμακρα. Παρόλο, βέβαια, της προκλητικής τους συμπεριφοράς, αν μπορούσαμε να την ορίσουμε έτσι, η ευθύνη της κακοποίησης στο 70% ανήκει στο θύτη, ενώ μόνο το 20-30% στο θύμα, λόγω της ανηλικότητάς του (Back & Lips, 1998· Sauderns, 1988).

Οι ερωτήσεις 6, 16, 24, 28 και 39 αναφέρονται στις αντιλήψεις σχετικά με την διάρκεια και τις συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης στα παιδιά:

6. Η σεξουαλική κακοποίηση επιδρά στα ανήλικα θύματα με διαφορετικό τρόπο.

16. Ο αντίκτυπος της κακοποίησης είναι μικρός για το παιδί, εκτός αν έχει γίνει χρήση βίας ή είναι αποτέλεσμα μερικής σωματικής βίας.

24. Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών αποτελεί σήμερα ένα σοβαρό πρόβλημα στη χώρα μας.
28. Η σεξουαλική θυματοποίηση ενδέχεται να συνδεθεί με ψυχολογικές και σωματικές δυσκολίες στη μετέπειτα ζωή του παιδιού.
39. Μπορεί να υφίσταται κακοποίηση ακόμα και ακόμα και χωρίς τη χρήση σωματικής βίας από το δράστη.

Με το πέρασμα των χρόνων έγινε γνωστό ότι κακοποίηση μπορεί να επέλθει και χωρίς την χρήση σωματικής βίας και την ύπαρξη σωματικών βλαβών- τραυματισμών. Το 51% των παιδιών, που καταγγέλλουν κάποια μορφή κακοποίησης είναι θύματα συναισθηματικής βίας (Keary & Fitzpatrick, 1994). Η κακοποίηση, όποιας μορφής και αν είναι, στο 25,9% συμβαίνει για μέρες, ενώ όσον αφορά χρόνια το ποσοστό φτάνει το 67,9% (Hatzel & McCanne, 2005).

Η σεξουαλική θυματοποίηση νεαρών παιδιών έχει συνδεθεί με μια σειρά ψυχολογικών και σωματικών δυσκολιών στην μετέπειτα ζωή του. Το πιο συχνό πρόβλημα σε άτομα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης είναι το μετατραυματικό στρες, το οποίο συνδέεται με την εμφάνιση κατάθλιψης, χαμηλής αυτοεκτίμησης και ενήλικης θυματοποίησης. Έρευνα του 2008 ανέδειξε ότι όσο πιο υψηλό είναι το ποσοστό θυματοποίησης στην παιδική ηλικία, τόσο αυξάνονται και οι πιθανότητες θυματοποίησης στην μετέπειτα ενήλικη ζωή. Χαρακτηριστικά, γυναίκες με ιστορικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης περισσότερες από 3 φορές εμφανίζουν μεγαλύτερο ποσοστό θυματοποίησης στην ενήλικη ζωή από τους συντρόφους τους, καθώς και των παιδιών τους από τρίτους (Widom et al, 2008). Για αυτό, άλλωστε, συχνά ορίζουμε της σεξουαλική κακοποίηση ως ρίσκο, αφού μπορεί να οδηγήσει τα κακοποιημένα παιδιά στην κακοποίηση (Bentovim, 2002).

Οι τελευταίες δύο κατηγορίες δηλώσεων αναφέρονται η μεν πρώτη (9, 14, 21) στο τυπικό ιατρικό και νομικό σύστημα εξέτασης περιστατικών παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και η δε δεύτερη (40) στην έκταση των γνώσεων των συμμετεχόντων σχετικά με τα περιστατικά.:

9. Η πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, αντιμετωπίζονται και διερευνώνται.

14. Οι δράστες σεξουαλικών κακοποιήσεων διώκονται, δικάζονται και καταδικάζονται.

21. Μεγάλο μέρος των υποθέσεων έχει εκδικαστεί.

40. Θεωρώ πως είμαι καλά ενημερωμένος γύρω από το φαινόμενο της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.

Οι αστυνομικές αρχές αποτελούν τον πρώτο φορέα, που προσεγγίζει το παιδί στην περίπτωση ανάδειξης και ελέγχου της κατηγορίας, σχετικά με το περιστατικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Η διαδικασία, βέβαια, μπορεί να αφορά και άλλους φορείς, οι οποίοι αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην περίπτωση κατά την οποία οι αστυνομικοί δεν κατέχουν την απαραίτητη γνώση για την αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών (Trute et al, 1992).

Η εξομολόγηση της κακοποίησης εξαρτάται τόσο από το είδος της διερευνητικής εξέτασης και των τεχνικών που χρησιμοποιούνται όσο και από την συμπεριφορά και το στυλ των ανακριτικών υπαλλήλων (Keary & Fitzpatrick, 1994). Οι πιο διαδεδομένες μέθοδοι, που χρησιμοποιούνται είναι οι ανατομικές κούκλες, οι βιντεοσκοπημένες συνεντεύξεις, οι ζωγραφιές, τα παιχνίδια, η διήγηση ιστοριών και οι εκθέσεις (Poole & Lindsay, 1998· Froum & Kendall- Tackett, 1998). Βέβαια, η πλειοψηφία των αστυνομικών υπαλλήλων, σε ποσοστό 46%, χρησιμοποιεί τις ανατομικές κούκλες, ως την πιο αξιόπιστη μέθοδο.

Οι ανατομικές κούκλες παρουσιάζονται ντυμένες ή άντυγες και η χρήση τους ακολουθείται από ένα συγκεκριμένο πρωτόκολλο ανάλογα με το τι θέλει να εκμαιεύσει κάθε φορά ο αρμόδιος φορέας (Froum & Kendall- Tackett, 1998). Σε βάθος χρόνου έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις σχετικά με την χρήση των κούκλων από τον εκάστοτε φορέα. Πολλοί υποστηρίζουν ότι οι φορείς υγείας είναι καλύτερα εκπαιδευμένοι στην χρήση τους, σε σχέση με τους αστυνομικούς. Απ' την άλλη μεριά υπάρχουν εκείνοι που θεωρούν τους αστυνομικούς καλύτερα εκπαιδευμένους και

ιδιαίτερα υπεύθυνους, απέναντι στο έργο που έχουν αναλάβει (Froum & Kendall-Tackett, 1998).

Και στις δύο περιπτώσεις, αυτό που παίζει ιδιαίτερο ρόλο είναι η σωστή χρήση της τεχνικής αυτής. Η λανθασμένη χρήση των ανατομικών κούκλων από τον αρμόδιο φορέα, καθώς και η λανθασμένη αντίληψη χρήσης από τα παιδιά, μπορεί να αποτελέσουν ολέθριο λάθος στην εξέταση της υπόθεσης. Σε έρευνα του 1998 το 42% των συμμετεχόντων που τις χρησιμοποίησαν πίστεψαν τα παιδιά, αν και υπήρχαν στοιχεία για το αντίθετο. Ποσοστό 90% των φορέων που χρησιμοποιούν τις κούκλες έχουν δεχθεί την κατάλληλη εκπαίδευση για σωστή χρήση αυτών. Η εκπαίδευση γίνεται μέσω γραπτών ή προφορικών οδηγιών (43%), εργαστηρίων (100%), με τη βοήθεια συναδέλφων σε ποσοστό 44% και με συναντήσεις με ειδικούς σε ποσοστό 59% (Froum & Kendall-Tackett, 1998).

Οι Slicer and Hansor υποστήριξαν ότι οι κατευθυντήριες ερωτήσεις, η δωροδοκία και ο εξαναγκασμός βλάπτουν την αξιοπιστία της κατάθεσης, δημιουργώντας αίσθημα ανασφάλειας, ενοχής, ντροπής και έλλειψη ελπίδας στο παιδί (Slicer & Hansor, 1989). Επομένως, εκτός της κατάλληλης χρήσης των ανατομικών κούκλων, αναγκαία κρίνεται και η ύπαρξη κατάλληλου ανακριτικού πλαισίου. Οι απλές λέξεις, η αποφυγή προτάσεων με αντωνυμίες, η αποφυγή αρνήσεων και επιρρημάτων, το ξεκαθάρισμα και διασαφήνιση των μερών του σώματος, η αποφυγή αλλαγής της γλώσσας του παιδιού, η ακολουθία των στοιχείων, το ενεργητικό άκουσμα, η μη διακοπή του παιδιού, η χρήση ενθαρρυντικών προτάσεων και η χρήση οπτικής επαφής αποτελούν τις βασικότερες δεξιότητες, που πρέπει να κατέχει ο ειδικός, ώστε να δημιουργήσει κατάλληλο και φιλικό πλαίσιο ανάκρισης για το ανήλικο παιδί (Cheung, 1997). Ο ειδικός ενδιαφέρεται για το «που, ποιος, πότε, πώς και γιατί» (*where, who, when, how and why*), αποφεύγοντας να ρωτήσει για τα συναισθήματα του παιδιού (Cheung, 1997).

Το παιδί, συχνά, αποκαλύπτει το συμβάν σε κάποιο πρόσωπο της οικογένειας και ιδιαίτερα στην μητέρα του. Στην περίπτωση αυτή, οι αστυνομικές αρχές ζητούν να καταθέσει και η μητέρα, προκειμένου να συγκεντρωθούν επιπλέον πληροφορίες για το περιστατικό (Keary & Fitzpatrick, 1994). Κατά τη διάρκεια της εξέτασης τα παιδιά έχουν

την δυνατότητα να ακολουθούνται είτε από έναν αστυνομικό (91%), είτε από την μητέρα ή τον αρμόδιο φροντιστή (55%), είτε από δάσκαλο ή ειδικό, ώστε να δίνει οδηγίες (41%) είτε, τέλος, από κάποιο άλλο μέλος της οικογένειας (27%) (Froum & Kendall- Tackett, 1998).

Δεδομένο, ότι σε μια εξέταση περιστατικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης λαμβάνουν μέρος και άλλες ανθρωπιστικές υπηρεσίες (κοινωνικοί λειτουργοί, φορείς ψυχικής υγείας, εισαγγελείς και δημόσιοι υπερασπιστές), οι συμπεριφορές που παρατηρούνται είναι ποικίλες.

Οι κοινωνικοί λειτουργοί χρησιμοποιούν τεχνικές διαφόρων ειδών για την έρευνα, με μοναδικό σκοπό τη μείωση των μακροπρόθεσμων επιρροών στο παιδί και την οικογένεια. Σε αυτό το σημείο κρίνεται και η βασικότερη διαφορά τους με τους αστυνομικούς, αφού οι τελευταίοι ενδιαφέρονται για την εξιχνίαση του συμβάντος και όχι την μελέτη του βαθμού επιρροής της ζωής του παιδιού μετά την κακοποίηση (Cheung & Boutte- Queen, 2000). Οι κοινωνικοί λειτουργοί σε αντίθεση με τους αστυνομικούς, δείχνουν πρόθεση να συμμετέχουν στην διαδικασία, με ποσοστό ενδιαφέροντος 65%, ενώ η συμπεριφορά τους δεν κρίνεται σκληρή και απότομη, όπως των τελευταίων (Trute et al, 1992).

Όσον αφορά τους δικαστές, η προσέγγισή τους είναι πιο επιφανειακή. Θεωρούν ότι η σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων υποδεικνύεται από την αντίσταση, το κλάμα και τις τάσεις φυγής (Shackel, 2008). Οι εισαγγελείς θεωρούν τα παιδιά αξιόπιστα έναντι των δημόσιων υπερασπιστών, που τα κατατάσσουν στους αναξιόπιστους μάρτυρες. Ενώ η καταδίκη των θυτών είναι φανερή τόσο από τους δημόσιους υπερασπιστές όσο και από τους κοινωνικούς λειτουργούς (Saunders, 1988).

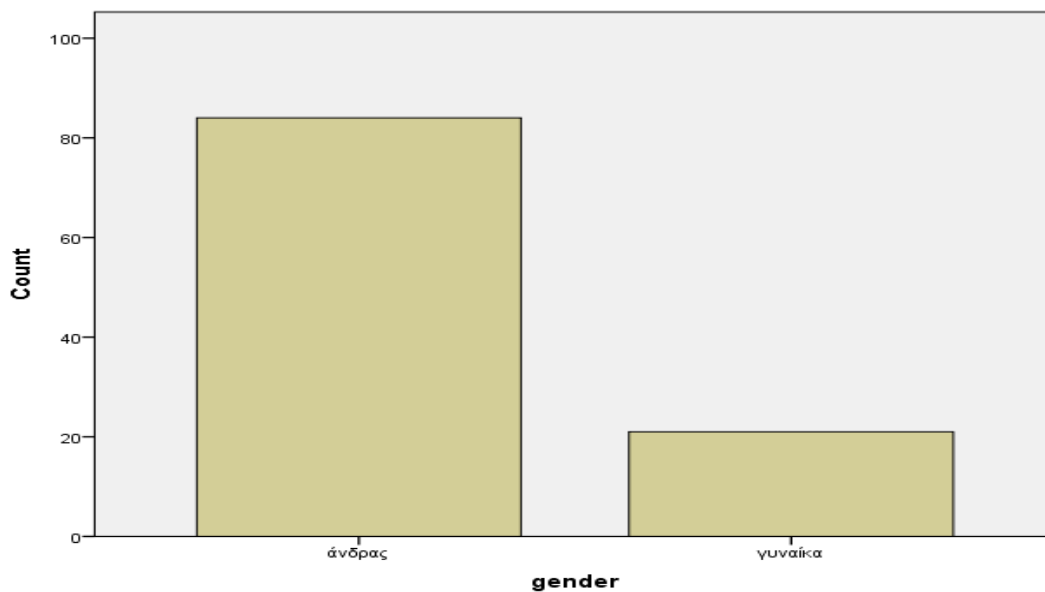
Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της αστυνομίας είναι η αδυναμία συγκέντρωσης στοιχείων και η μετέπειτα προστασία του παιδιού. Για αυτό το λόγο, άλλωστε, κρίνεται αναγκαία η οργάνωση των αστυνομικών αρχών βάσει των αναγκών της παιδικής προστασίας. Ο αστυνομικός οφείλει να είναι κατάλληλα ενημερωμένος, εκπαιδευμένος και καταρτισμένος, ώστε να μπορεί να κατανοεί το περιστατικό, να

ξεχωρίζει την αλήθεια από το ψέμα και τέλος να κάνει σωστή χρήση του νόμου, αναλογιζόμενος ποιο είναι το θύμα (Humphreys, 1996· Froum & Kendall- Tackett, 1998· Shackel, 2008).

5.ΜΕΘΟΔΟΣ

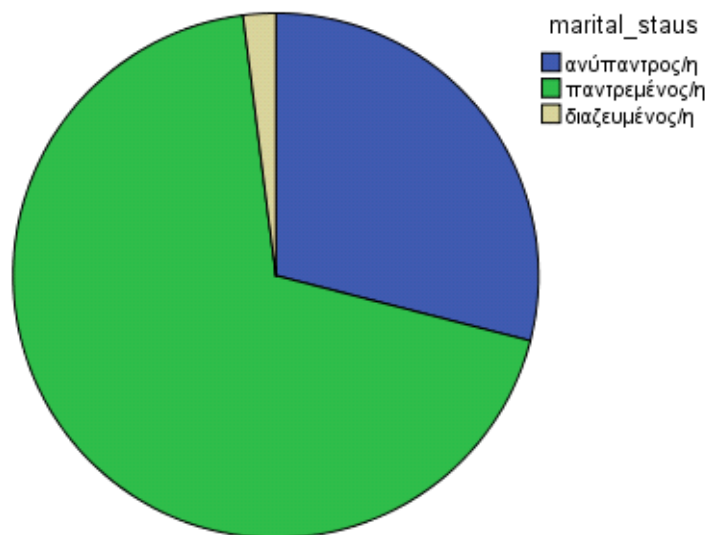
A. Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 109 άτομα, ηλικίας από 18 έως 56+. Πιο συγκεκριμένα, το 13,8% του δείγματος ανήκε στο ηλικιακό φάσμα 18-25, το 29,4% στο 26-33, το 28,4% στις ηλικίες 34-40, το 22% στο 41-48 και τέλος το 4,6% ήταν ηλικίες από 49-56. Σχετικά με το φύλο, το δείγμα αποτελείται από 84 άντρες (77,1%) και 21 γυναίκες (19,3%) (Πίνακας A1).

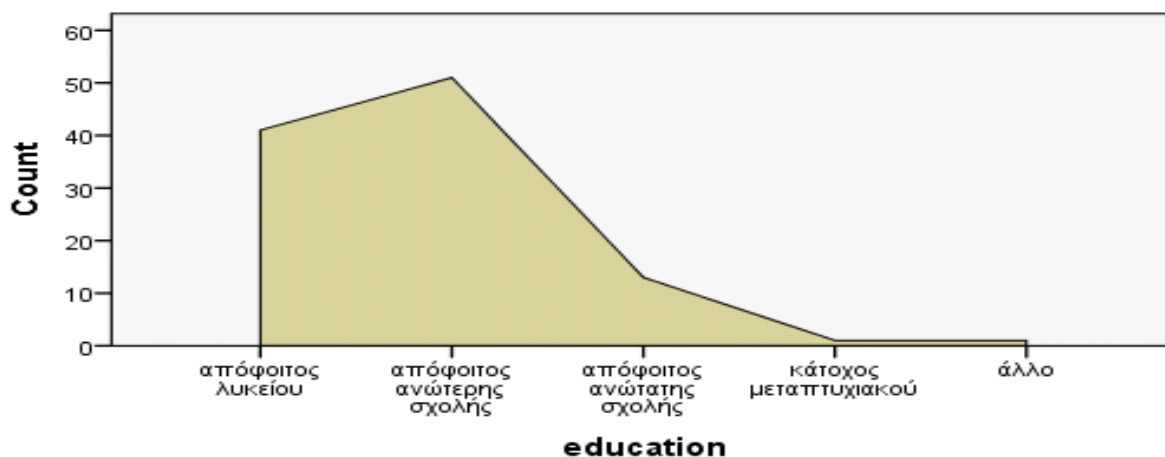
Πίνακας A1.

Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση το 63,3% δηλώνουν παντρεμένοι, το 26,6% ανύπαντροι και το 1,8 διαζευγμένοι (Πίνακας A2), ενώ το 53,2% έχουν παιδιά και το 45% δεν έχουν.

Πίνακας A2.

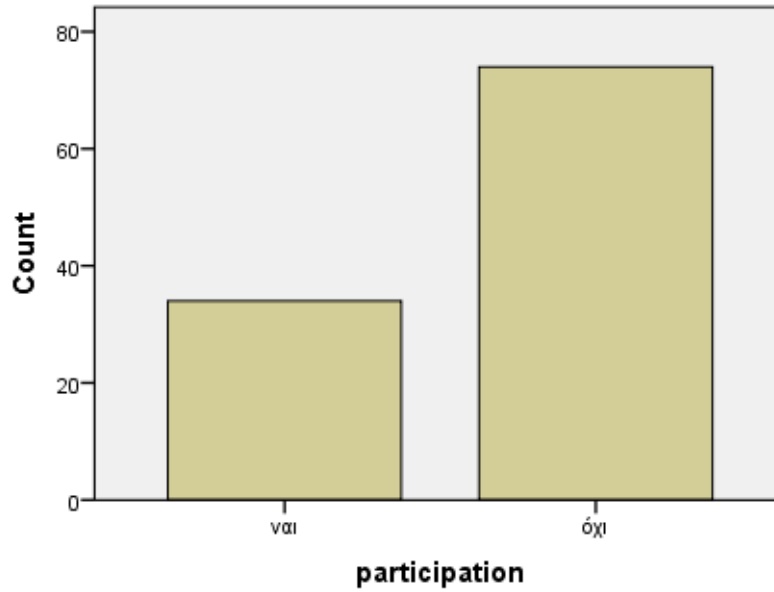
Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι απόφοιτοι ανώτερης σχολής (46,8%), το 37,6% απόφοιτοι λυκείου, το 11,9% αποτελείται από απόφοιτους ανώτατης σχολής, ενώ μόνο το 0,9% δηλώνει κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (Πίνακας A3).

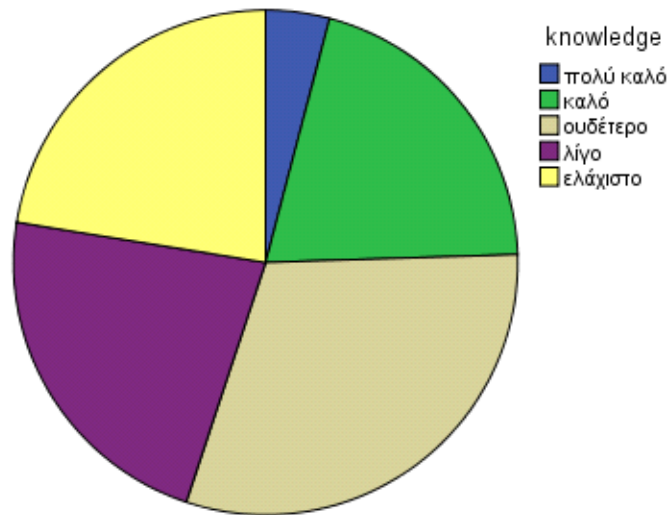
Πίνακας A3.

Σχετικά με την συμμετοχή σε περιστατικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης μόνο το 31,2% δηλώνει ότι έχει συμμετάσχει, σε αντίθεση με το 67,9%, όπου δεν έχει λάβει ποτέ μέρος (Πίνακας A4). Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής σε τέτοιου είδους περιστατικά μπορεί να ερμηνευθεί και μέσα από την μελέτη των ποσοστών σχετικά με

τις γνώσεις που κατέχουν οι αστυνομικοί σε τέτοια περιστατικά. Μόνο το 3,7% δηλώνει ότι γνωρίζει «πολύ καλά» το αντικείμενο, το 18,3% του ποσοστού αξιολογεί τις γνώσεις του ως «καλές», ενώ το 27,5% ως «ουδέτερες» (Πίνακας Α5).

Πίνακας Α4.

Πίνακας Α5.

B. Διαδικασία

Τα δεδομένα της παρούσας έρευνας συγκεντρώθηκαν από τα αστυνομικά τμήματα του Ρεθύμνου, των Χανίων, του Ηρακλείου, της Καβάλας και της Χαλκίδας. Τα ερωτηματολόγια παραδόθηκαν στις ανώτερες αστυνομικές διευθύνσεις μαζί με μια επιστολή της υπεύθυνης καθηγήτριας, κας Όλγας Θεμελή. Η συγκεκριμένη επιστολή παρείχε πληροφορίες σχετικά με τον σκοπό της έρευνας, την ανάγκη συνεργασίας, καθώς και την τήρηση της ανωνυμίας των ερωτηθέντων.

Λεπτομερέστερα, στην Αστυνομική Διεύθυνση του Ρεθύμνου από τα 30 ερωτηματολόγια που διαμοιράστηκαν, επιστράφηκαν συμπληρωμένα μόνο τα 11. Στην Χαλκίδα χορηγήθηκαν 30 ερωτηματολόγια και ανάλογος αριθμός ερωτηματολογίων επιστράφηκε συμπληρωμένος. Η ίδια αντιμετώπιση υπήρξε και από την Αστυνομική Διεύθυνση της Καβάλας, όπου συμπληρώθηκαν και τα 19 ερωτηματολόγια που χορηγήθηκαν. 48 ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από την Αστυνομική Διεύθυνση του Ηρακλείου, ενώ 1 ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από αστυνομικό της Διεύθυνσης Χανίων.

Βέβαια, αξίζει να αναφερθεί ότι η συγκέντρωση ενός επαρκούς αριθμού ερωτηματολογίων αποδείχθηκε επίπονη διαδικασία. Η ανταπόκριση στο αίτημα για συνεργασία δεν ήταν πάντα η αναμενόμενη και στις περιπτώσεις όπου δεχόταν να συνεργαστούν ο αριθμός των ερωτηματολογίων που συμπληρωνόταν ήταν κάτω του μισού.

Η συλλογή των δεδομένων διήρκησε από τον Φεβρουάριο του 2013 έως και τον Ιούλιο του ίδιο έτους. Στη συνέχεια, και εφόσον τα ερωτηματολόγια περάστηκαν στη βάση δεδομένων του στατιστικού εργαλείου SPSS, ξεκίνησε η στατιστική τους επεξεργασία, με σκοπό τον έλεγχο των ερευνητικών υποθέσεων.

Γ. Αποτελέσματα

Ως πρώτο βήμα, πριν ξεκινήσουμε τον έλεγχο των ερευνητικών υποθέσεων, είναι η παρατήρηση του κατά πόσον η καθεμία από τις 8 ομάδες του ερωτηματολογίου παρουσιάζουν εσωτερική συνοχή μεταξύ των στοιχείων. Δηλαδή, θέλουμε να ελέγξουμε την αξιοπιστία των ομάδων, ούτως ώστε να δούμε αν μετρούν σε μεγάλο βαθμό το ίδιο πράγμα. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της μελέτης του δείκτη αξιοπιστίας άλφα (Alpha reliability).

Η ομάδα των στοιχείων, που μετρούν την αξιοπιστία των καταθέσεων της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, δηλαδή η πρώτη ομάδα, έχουν $\alpha=0,61$ (Πίνακας Γ1), το οποίο δείχνει ότι η κλίμακα διαθέτει μέτρια αξιοπιστία.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,616	12

Πίνακας Γ1.

Τα στοιχεία, σχετικά με τα τυπικά χαρακτηριστικά του θύτη έχουν πολύ χαμηλό δείκτη, $\alpha= 0,02$, δηλαδή δεν παρουσιάζουν εσωτερική συνέπεια και δεν μετρούν το ίδιο πράγμα (Πίνακας Γ2).

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,024	5

Πίνακας Γ2.

Η τρίτη ομάδα, που αφορά τα χαρακτηριστικά του αδικήματος, έχει $\alpha=0,44$, αριθμός ο οποίος φανερώνει την μικρή αξιοπιστία και αυτής της ομάδας (Πίνακας Γ3).

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,441	13

Πίνακας Γ3.

Η ομάδα των στοιχείων, που μετρά την ευθύνη στις υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, παρουσιάζει $\alpha = -0,55$, πράγμα το οποίο αναδεικνύει ότι κάτι λάθος έχει συμβεί με τις απαντήσεις στα στοιχεία της συγκεκριμένης ομάδας (Πίνακας Γ4).

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha ^a	N of Items
-,557	2

Πίνακας Γ4.

Τα στοιχεία αναφορικά με τα τυπικά χαρακτηριστικά του θύματος παρουσιάζουν και αυτά παρομοίως μικρή αξιοπιστία, αφού ο δείκτης δεν ξεπερνά το 0,50 με $\alpha = 0,45$ (Πίνακας Γ5).

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,451	7

Πίνακας Γ5.

Ακολούθως, με τις παραπάνω, και οι τρεις τελευταίες ομάδες στοιχείων, δεν παρουσιάζουν εσωτερική συνέπεια. Η ομάδα που αφορά τις συνέπειες της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης έχει $\alpha = 0,36$ (Πίνακας Γ6), η ομάδα με το νομικό και ιατρικό πλαίσιο $\alpha = 0,29$ (Πίνακας Γ7) και τέλος, τα στοιχεία σχετικά με την έκταση των

γνώσεων των συμμετεχόντων $\alpha = 0,41$ (Πίνακας Γ8).

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,365	5

Πίνακας Γ6.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,291	3

Πίνακας Γ7.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,417	2

Πίνακας Γ8.

Όπως φαίνεται και από τους παραπάνω πίνακες, καμία ομάδα στοιχείων, εκτός της πρώτης, δεν παρουσιάζει εσωτερική συνοχή. Η κλίμακα, η οποία βρίσκεται κάτω του 0,50 θεωρείται αναξιόπιστη, εκεί που ξεπερνά το 0,50 έως 0,60 κρίνεται μέτριας αξιοπιστίας ενώ πάνω του 0,80 καλής αξιοπιστίας.

Στην περίπτωση, όμως, που ο δείκτης αξιοπιστίας είναι αρνητικός, τότε τίθεται θέμα αναξιπιστίας στις απαντήσεις των στοιχείων, πράγμα το οποίο λειτουργεί αρνητικά στην επεξεργασία. Μία τιμή, που παρατηρείται κάτω του μηδενός, όπως αυτή που παρουσιάζεται στην τέταρτη ομάδα του ερωτηματολογίου, μας αναγκάζει να προβούμε σε reverse των ερωτήσεων. Το reverse είναι η διαδικασία εκείνη, βάσει της οποίας αντιστρέφουμε την γενικότερη αντίληψη της ερώτησης (από θετική σε αρνητική και το

αντίστροφο) προκειμένου να μπορέσουμε να επεξεργαστούμε τα στοιχεία.

Βέβαια, στο παρόν ερωτηματολόγιο αν και προβήκαμε σε reverse των ερωτήσεων 5, 7, 12, 15, 16, 23, 26, 29, 34 και 35, μια εκ νέου μελέτη του δείκτη αξιοπιστίας alpha δεν παρουσίασε σημαντικές διαφοροποιήσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα, ο δείκτης αξιοπιστίας, αντί να αυξηθεί σημείωσε σημαντική πτώση.

Έτσι, λόγω των καινούργιων δεδομένων και όντας αδύναμοι να ελέγξουμε τις ερευνητικές υποθέσεις, ελλείψει αξιοπιστίας, αποφασίσθηκε να εκμεταλλευτούμε τα δεδομένα των ερωτηματολογίων διαφορετικά. Θα προβούμε σε μια περιγραφική ανάλυση των στοιχείων, προκειμένου να αντλήσουμε γενικότερες γνώσεις πάνω στις στάσεις των αστυνομικών σε θέματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Η ανάλυση θα γίνει βάσει ομάδων, όπως έχουν χωριστεί στην αρχή της εργασίας.

Οι ερωτήσεις της πρώτης ομάδας αναφέρονται στην αξιοπιστία των καταθέσεων. Λεπτομερέστερα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων, 41,3%, υποστηρίζει ότι οι καταθέσεις από παιδιά- θύματα σπάνια αποδεικνύονται λανθασμένες, σε αντίθεση με το 18,3% που κρίνει τις καταθέσεις για σεξουαλική κακοποίηση ως αβάσιμες. Πιθανές ερμηνείες του υψηλού ποσοστού αναξιοπιστίας των καταθέσεων, από τους αστυνομικούς, είναι είτε διότι τα παιδιά μπερδεύουν την φαντασία με την πραγματικότητα (Flavell et al, 1983· Piaget, 1929), είτε διότι αποδίδουν λανθασμένη ερμηνεία στο «άγγιγμα», είτε λόγω έλλειψης προσοχής (Poole & Lindsay, 1998).

Στην ερώτηση σχετικά με το ποσοστό των ασαφών πληροφοριών το 37,6% του δείγματος απάντησε ότι οι πληροφορίες για την κακοποίηση είναι ασαφείς και μόνο το 14,7% είπε ότι οι πληροφορίες που δίνονται είναι ακριβείς. Παρατηρείται μια αντίφαση μεταξύ των δύο ερωτήσεων. Η αντίφαση εντοπίζεται στο σημείο, ότι δεν γίνεται στην μία ερώτηση οι αστυνομικοί να υποστηρίζουν ότι σπάνια μια κατάθεση αναδεικνύεται λανθασμένη και στην επόμενη να λένε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των πληροφοριών είναι ασαφές. Όταν παρατηρείται μια ασάφεια, φανερώνεται και μια έλλειψη αξιοπιστίας στην κατάθεση, οπότε ίσως υποβόσκει και μια λανθασμένη μαρτυρία.

Ακόμα και αν παρατηρούνται ελλείψεις στην κατάθεση, το 51,4% των ειδικών δεν

θεωρούν τα παιδιά αναξιόπιστους μάρτυρες, και αυτό διότι τα θεωρούν ικανά να θυμούνται στρεσογόνα περιστατικά, ακόμα και αν βιώνουν την πρώτη φορά την πράξη, ενώ το 45,9%, πιστεύουν ότι οι συνηθέστερες μορφές αντίδρασης είναι η αντίσταση, η επίκληση βοήθειας και η προσπάθεια απόδρασης. Και αυτό, γιατί είναι ο μόνος εκφραζόμενος τρόπος ανάδειξης της σεξουαλικής κακοποίησης.

Το 53,2% αναφέρει ότι στην πλειοψηφία των περιστατικών υπάρχουν φυσικά ευρήματα που αποδεικνύουν την πράξη, κάτι το οποίο αναδεικνύεται και μέσω των ιατρικών εξετάσεων, ενώ μόνο το 4,6% δηλώνει ότι δεν υπάρχει κάποια φυσική απόδειξη. Ακόμα και η απουσία ψυχολογικής δυσφορίας και καταπόνησης δεν είναι επαρκές στοιχείο ότι το παιδί δεν έχει κακοποιηθεί. Την άποψη αυτή υποστήριξε το 56,9% του δείγματος. Αντιθέτως, μάλιστα, τα παιδιά εμφανίζουν έντονη ψυχολογική και συναισθηματική δυσφορία, η οποία είναι απόρροια του μετατραυματικού στρες που βιώνουν.

Στην περίπτωση, που κάποιο παιδί έχει ανακαλέσει και αποσύρει τους αρχικούς του ισχυρισμούς για κακοποίηση, το 45% των αστυνομικών υποστήριξε ότι δεν είναι σαφής απόδειξη ότι έλεγε ψέματα εξ αρχής, ίσα ίσα αναδεικνύει σε έναν έμπειρο επαγγελματία ότι ίσως το παιδί έχει πέσει θύμα καθοδήγησης και εκβιασμού. Ακόμα και αν περάσει αρκετός χρόνος από την στιγμή της κακοποίησης το 43,1% δηλώνει ότι δεν πρέπει κάποιος να είναι καχύποπτος σχετικά με την αξιοπιστία της κατάθεσης, σε αντίθεση με το 22% που δηλώνουν καχύποπτοι, λόγω του χρονικού διαστήματος που πέρασε μέχρι την κατάθεση. Οι αστυνομικοί διερωτώνται για την αξιοπιστία της κατάθεσης, κατά πόσο τα παιδιά είναι σίγουρα για τις πληροφορίες που δίνουν σχετικά με την κακοποίηση.

Συνεχίζοντας την μελέτη, το 56,9% υποστήριξε ότι τα ανήλικα παιδιά δηλώνουν φοβισμένα στο να αποκαλύψουν την κακοποίηση, ενώ το 29,4% πιστεύουν ότι ο φόβος αυτός πηγάζει από την εύκολη χειραγώγηση και τον εκβιασμό, στον οποία υπόκεινται οι ανήλικοι. Ακόμα και εάν κακοποιηθούν από τον ίδιο τους το γονέα, οι ειδικοί σε ποσοστό 29% πιστεύουν ότι τα παιδιά θα συνεχίσουν να δείχνουν αγάπη σε αυτόν και 22% ότι θα αρχίσουν να απομακρύνονται. Τα ποσοστά είναι ιδιαίτερα κοντά, και

εξαρτώνται από τον τρόπο που θα αντιδράσει το κάθε παιδί στην κακοποίηση. Οι αστυνομικοί υποστήριξαν ότι τα παιδιά που νιώθουν ένοχα και υπεύθυνα για την κακοποίηση θα συνεχίσουν να δείχνουν αγάπη και ενδιαφέρον στους γονείς- θύτες.

Στην δεύτερη ομάδα στοιχείων μελετάμε τις απόψεις των αστυνομικών σχετικά με τα τυπικά χαρακτηριστικά του δράστη.

Από την στιγμή, που άρχισε να μελετάται το προφίλ του δράστη σε περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης, αυτό το οποίο κέντριζε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των αστυνομικών ήταν και συνεχίζει να είναι το φύλο. Οι αστυνομικοί, στην παρούσα έρευνα, υποστηρίζουν ότι οι δράστες είναι κυρίως άντρες (43,1%), ενώ αυτοί που διαφωνούν με αυτή την τεκμηρίωση αγγίζουν το 21% του ποσοστού.

Κοντά το μισό ποσοστό του δείγματος, 48,6%, δηλώνουν ότι το στερεότυπο «ηλικιωμένος, βρώμικος άντρας» δεν ανταποκρίνεται πλήρως στο προφίλ ενός θύτη. Οι έρευνες έχουν δείξει ότι η πλειοψηφία των περιστατικών συμβαίνει από άτομα του οικείου περιβάλλοντος, οικογενειάρχες, εργατικούς και με καλό επίπεδο εκπαίδευσης. Σχετικά με τον τόπο τέλεσης της πράξης, το 33,9%, διαφώνησε με την τεκμηρίωση ότι οι περισσότερες επιθέσεις συμβαίνουν στο δρόμο ή στους χώρους του σχολείου. Αναφορικά με το ποιος κακοποιεί συχνότερα, 43,1% των αστυνομικών στηρίζουν την άποψη ότι τα παιδιά κακοποιούνται από κάποιο κοντινό σε αυτά πρόσωπο, κυρίως γονείς, φίλους, αδέρφια, ενώ 33% αυτών δηλώνουν ότι και τα μικρά και τα μεγάλα έχουν τις ίδιες πιθανότητες κακοποίησης από έναν ξένο.

Έπειτα έχουμε την τρίτη ομάδα, που αναφέρεται στα βασικά χαρακτηριστικά του αδικήματος.

Η διαπίστωση της σεξουαλικής κακοποίησης, σύμφωνα με το 45,9% των αστυνομικών δεν είναι δύσκολη διαδικασία. Η ιδιαιτερότητά της έγκειται στο γεγονός, ότι η πλειοψηφία των υποθέσεων δεν καταγγέλλονται, αντιμετωπίζονται και διερευνώνται, όπως υποστηρίζει το 33% των ειδικών σε σχετικά περιστατικά.

Το 33,9% των ειδικών υποστηρίζουν ότι το παιδί που έχει κακοποιηθεί φέρει φυσικά τραύματα. Τα φυσικά αυτά τραύματα προέρχονται από την χρήση βίας, αντίληψη η

οποία υποστηρίζεται από το 45% των αστυνομικών, η οποία κατά κύριο λόγο εμπεριέχει πρωκτική ή κολπική διείσδυση. Βέβαια, η ύπαρξη τραυμάτων ή όχι εξαρτάται και από το φύλο του ατόμου που κακοποιεί. Οι γυναίκες συχνά χειροδικούν, σε αντίθεση με τους άντρες- θύτες, οι οποίοι χρησιμοποιούν την πειθώ και τον εκβιασμό.

Όσον αφορά την ταυτότητα των θυμάτων το 38,5% του δείγματος δείχνει να υποστηρίζει την άποψη ότι τα θύματα προέρχονται από τα κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα, ενώ το 33,9% δηλώνει ότι τα παιδιά αλλοδαπών/έγχρωμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανό να κακοποιηθούν σε σχέση με τα υπόλοιπα. Κάτι τέτοιο, όμως, δεν υποστηρίζεται και από τις έρευνες, οι οποίες αναδεικνύουν την ευαλωτότητα των λευκών παιδιών έναντι των έγχρωμων.

Οι αστυνομικοί στην έρευνά μας σε ποσοστό 38,5% πιστεύουν ότι οι πιθανότητες να κακοποιηθεί σεξουαλικά εκ νέου ένα ήδη κακοποιημένο παιδί είναι αυξημένες. Αυτό, όπως και η πρώτη κακοποίηση, μπορούν να συμβούν είτε λόγω γονικής απουσίας είτε λόγω ελλειπών οικογενειακών σχέσεων είτε έλλειψης εκπαίδευσης από τους γονείς, οι οποίοι αδυνατούν να αντιληφθούν αυτού του είδους τις πράξεις. Το ποσοστό στήριξης της παραπάνω άποψης αγγίζει το 49,5% του δείγματος. Τέλος, όσον αφορά την γνώση/άγνοια της μητέρας για την κακοποίηση, το 36,7% των αστυνομικών δηλώνουν ότι οι μητέρες δεν έχουν γνώση της κακοποίησης που υφίσταται το ανήλικο παιδί τους, λόγω αδυναμίας τους να δεχθούν ότι το άφησαν απροστάτευτο και εκτεθειμένο.

Η τέταρτη ομάδα μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με το ποιος φέρει την ευθύνη της σεξουαλικής κακοποίησης (ενήλικας ή ανήλικος). Σύμφωνα με τις απόψεις των αστυνομικών, 49,5%, τα μικρά παιδιά δεν προκαλούν την σεξουαλική τους κακοποίηση αντίθετα με το 58,7%, που θεωρούν ότι τη συνολική ευθύνη τη φέρει ο ενήλικας δράστης. Η άποψη αυτή είναι παρόμοια, με αυτή του Bentovim, ο οποίος υποστήριξε ότι το 70% της ευθύνης τη φέρει ο ενήλικας και μόνο το 30% το ανήλικο θύμα.

Μετέπειτα, στην πέμπτη ομάδα ενημερωνόμαστε σχετικά με τις αντιλήψεις των αστυνομικών όσον αφορά τα τυπικά χαρακτηριστικά του θύματος. Επειδή, όμως, κάποια στοιχεία έχουν αναφερθεί ήδη σε προηγούμενες ομάδες, θα παρουσιάσουμε μόνο τα

καινούργια δεδομένα.

Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η μελέτη του ηλικιακού εύρους των παιδιών θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης. Στο παρόν ερωτηματολόγιο οι αστυνομικοί στην ερώτηση για το ποιας ηλικίας παιδιά κακοποιούνται συχνότερα απάντησαν ότι η πλειοψηφία των θυμάτων δεν είναι παιδιά μεγάλης ηλικίας, με τις ηλικίες να κυμαίνονται από 5 έως 11 ετών. Αυτό υποστηρίχτηκε από το 45,9% των ερωτηθέντων.

Όσον αφορά το φύλο, το 33% διαφώνησε ότι ο κίνδυνος είναι πιο αυξημένος στα κορίτσια απ' ότι στα αγόρια, ενώ εξίσου υψηλό ήταν και το ποσοστό (21%), το οποίο υποστήριξε ότι τα κορίτσια είναι πιο εύκολος στόχος έναντι των αγοριών. Σε μια επόμενη, όμως, ερώτηση για το πόσο σύνηθες ή σπάνιο είναι ένα αγόρι να πέσει θέμα σεξουαλικής κακοποίησης, το 54% των αστυνομικών δήλωσε ότι δεν είναι καθόλου σπάνιο φαινόμενο. Παρατηρείται και εδώ μια σύγχυση, σχετικά με ποιο φύλο είναι πιο ευάλωτο στην κακοποίηση. Οι έρευνες, βέβαια, αναδεικνύουν ότι αν και κακοποιούνται συχνότερα τα αγόρια, τα κορίτσια είναι πιο ευάλωτα λόγω της ανάγκης για φροντίδα και προστασία

Στην έκτη ομάδα συζητούνται θέματα αναφορικά με τη διάρκεια και τις συνέπειες που επιφέρει η σεξουαλική κακοποίηση στα ανήλικα θύματα.

Ο αντίκτυπος της σεξουαλικής κακοποίησης στη ζωή ενός ανήλικου παιδιού σίγουρα είναι μεγάλος και ο τρόπος που επιδρά, όπως αναφέρεται και από το 61,5% των αστυνομικών, είναι διαφορετικός. Ακόμα και στην περίπτωση που δεν έχει δεχθεί βία με εμφανή σωματικά τραύματα, οι ερωτηθέντες (49,5%) πιστεύουν ότι οι συνέπειες της κακοποίησης στη μετέπειτα ζωή του παιδιού είναι έντονες, και κυρίως ψυχικές, αφού βιώνουν έντονα το μετατραυματικό στρες. Υψηλό, εντούτοις, παρατηρείται και το ποσοστό εκείνων που πιστεύουν ότι κακοποίηση μπορεί να υφίσταται και χωρίς τη χρήση βίας (61,5%), αφού εξίσου υψηλό θεωρείται το ποσοστό των παιδιών- θυμάτων συναισθηματικής βίας.

Κατόπιν, στην έβδομη ομάδα πληροφορούμαστε σχετικά με το τυπικό ιατρικό και νομικό σύστημα.

Αν και στην ερώτηση 9, για το κατά πόσον οι υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, οι αντιλήψεις των αστυνομικών στρέφονταν προς το «διαφωνώ», απεναντίας στην ερώτηση 14 το 33% των αστυνομικών υποστήριξε ότι οι δράστες διώκονται, δικάζονται και καταδικάζονται. Εδώ θα μπορούσαμε να πούμε ότι παρατηρείται μια αντίθεση στις απόψεις των ειδικών, αφού όταν μια υπόθεση δεν καταγγέλλεται, δεν ξέρουμε και τον δράστη, συνεπώς δε μπορεί να διωχθεί και να δικαστεί. Άρα οι υποθέσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, όπως πιστεύεται από το 35,8% των αστυνομικών, δεν εκδικάζονται ποτέ.

Τέλος, δεν πρέπει να λησμονήσουμε να αναφέρουμε και τις αντιλήψεις των αστυνομικών αναφορικά με το επίπεδο γνώσεών τους πάνω στην παιδική σεξουαλική κακοποίηση. Πιο συγκεκριμένα, το 42,2% των αστυνομικών θεωρούν ότι είναι πολύ καλά ενημερωμένοι γύρω από το φαινόμενο, σε αντίθεση με το μικρό ποσοστό του 16,5% που πιστεύουν ότι οι γνώσεις τους δεν επαρκούν για την συμμετοχή τους στην έρευνα και την εξακρίβωση μιας υπόθεσης.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στην παρούσα έρευνα αναλύσαμε ζητήματα σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, τα οποία προσπαθήσαμε να τα συσχετίσουμε με τις αντιλήψεις των αστυνομικών υπαλλήλων. Η περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων μας έδωσε μια σφαιρική εικόνα του φαινομένου στην Ελλάδα, μέσα από την επαγγελματική ματιά των αστυνομικών.

Αναλυτικότερα, οι αστυνομικοί, διαφωνούν με την άποψη ότι οι καταγγελίες από παιδιά συχνά αποδεικνύονται λανθασμένες, ενώ όταν ανακαλούν την αρχική καταγγελία ή παρέχουν ανακριβείς/ ελλιπείς πληροφορίες, δε σημαίνει ούτε ότι ψεύδονται ούτε ότι είναι αναξιόπιστοι μάρτυρες. Επίσης, διαφωνούν με την καχυποψία και την αναξιοπιστία της κατάθεσης μετά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος. Το μεγαλύτερο μέρος των αστυνομικών τείνουν να συμφωνούν με το ότι οι συνηθέστερες αντιδράσεις περιλαμβάνουν την προβολή αντίστασης, επίκληση για βοήθεια και προσπάθεια

απόδρασης, ενώ παράλληλα συμφωνούν με την ύπαρξη διστακτικότητας κατά την αποκάλυψη. Ενδιαφέρον αποτελούν τα υψηλά ποσοστά των αστυνομικών που συμφωνούν με την άποψη ότι στην πλειοψηφία των υποθέσεων υπάρχουν φυσικά-σωματικά ευρήματα, που επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς, ενώ ένα παιδί για να θεωρηθεί ότι έχει κακοποιηθεί δεν είναι απαραίτητο να φέρει σημάδια ψυχολογικής κόπωσης και δυσφορίας.

Σχετικά με το προφίλ του δράστη, η πλειοψηφία συμφωνεί με το ότι το στερεότυπο δεν ανταποκρίνεται στο κλασικό προφίλ, παρόλα αυτά τείνουν ακόμα να πιστεύουν ότι σχεδόν όλοι οι δράστες είναι άντρες. Έπειτα, τείνουν να πιστεύουν ότι η πλειοψηφία των θυμάτων έχει κακοποιηθεί από κάποιο κοντινό σε αυτά πρόσωπο, όχι όμως στο δρόμο ή στο χώρο του σχολείου. Στην περίπτωση, όμως, που ο δράστης είναι ξένο και όχι οικείο πρόσωπο τα μεγαλύτερα παιδιά δεν κινδυνεύουν περισσότερο απ' ό,τι τα μικρότερα.

Συνεχίζοντας, οι αστυνομικοί έδειξαν να διαφωνούν με την αντίληψη της δύσκολης αναγνώρισης ενός κακοποιημένου παιδιού, ενώ η πλειοψηφία των απαντήσεων έδειξε ότι οι συνηθέστερες μορφές κακοποίησης περιλαμβάνουν κολπική ή πρωκτική διείσδυση. Παράλληλα παρατηρούμε τη σύνδεση της κακοποίησης με ελλειπείς ή φτωχές οικογενειακές σχέσεις, καθώς και την απόδοση της συνολικής ευθύνης στον ενήλικα και όχι στην «φιλόστοργη» συμπεριφορά του παιδιού.

Οι αντιλήψεις των αστυνομικών τείνουν να αναφέρουν ως συνηθέστερα θύματα τα μικρότερα παιδιά, ενώ αναφορικά με το φύλο τα αγόρια γίνονται πιο εύκολα θύματα συγκριτικά με τα κορίτσια, όπου ο κίνδυνος δεν είναι τόσο αυξημένος.

Όσον αφορά τις συνέπειες της κακοποίησης, ο αντίκτυπος είναι διαφορετικός από παιδί σε παιδί, ενώ δε σχετίζεται με το αν έχει χρησιμοποιηθεί βία ή επιθετικότητα στην επίθεση. Είτε παρατηρείται χρήση βίας είτε όχι οι συνέπειες στην μετέπειτα ζωή είναι εμφανείς στην ψυχολογική και σωματική υγεία του παιδιού.

Από τους 109 ερωτηθέντες, 36 άτομα έχουν συμμετάσχει σε ανάκριση που αφορά περιστατικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, από τους οποίους οι 33 ήταν άντρες και οι υπόλοιποι 3 δεν είχαν δηλώσει το φύλο τους.

Όπως παρατηρείται και εσείς, το ποσοστό των συμμετεχόντων είναι ιδιαίτερα μικρό, αν λάβουμε υπόψιν ότι τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν σε 5 Αστυνομικές Διευθύνσεις ανά την Ελλάδα. Όποτε και το υψηλό ποσοστό, που δήλωσε ότι οι γνώσεις τους επαρκούν δεν είναι αντιπροσωπευτικό. Η εμπειρία μου από την χορήγηση των ερωτηματολογίων, έδειξε μια άρνηση συμμετοχής στην παρούσα έρευνα, με τον φόβο μήπως η ημιμάθεια πάνω σε θέματα σεξουαλικής κακοποίησης δημιουργήσει πρόβλημα ή εκθέσει την εκάστοτε Αστυνομική υπηρεσία. Κρίνεται, λοιπόν, αναγκαία, η μετεκπαίδευση των αστυνομικών, αν όχι όλων, ενός ικανοποιητικού αριθμού τουλάχιστον, σε θέματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, με στόχο την παιδική προστασία και την ανάδειξη της αλήθειας.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Εάν και η έρευνα, αρχικά, προοριζόταν να διεξαχθεί μόνο στο νησί της Κρήτης, λόγω της έλλειψης επαρκούς συνεργασίας των Αστυνομικών Διευθύνσεων, αποφασίσθηκε να χορηγηθούν ερωτηματολόγια και σε άλλα Αστυνομικά τμήματα, τα οποία θα δεχόταν την αίτησή μας για συνεργασία. Βέβαια, αν και το δείγμα πάρθηκε από διάφορες περιοχές της Ελλάδας, δεν μπορεί να αντιπροσωπεύει τις αντιλήψεις όλων των αστυνομικών της Ελλάδας. Όπως είναι φυσικό, οι πεποιθήσεις τους μπορεί να διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή και η δειγματοληψία από άλλα μέρη, θα μπορούσε να παρουσιάσει μια τελείως διαφορετική οπτική πλευρά του θέματος.

Το παρακάτω ερωτηματολόγιο, όπως είναι ήδη γνωστό, αποτελεί μετάφραση του αγγλόφωνου ερωτηματολογίου των Morison and Greene. Γεγονός αποτελεί, όμως, το ότι δεν προσαρμόσθηκε με επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων, πράγμα που καθιστά δυνατό μερικά από τα στοιχεία να μην ανταποκρίνονται στα ελληνικά δεδομένα. Ίσως ήταν και ένας από τους βασικούς λόγους, για τους οποίους κατά την ανάλυση του δείκτη αξιοπιστίας όλες οι ομάδες είχαν δείκτη κάτω του 0,50, δηλαδή κακή αξιοπιστία.

Βέβαια, στην παρούσα έρευνα, ίσως, να έπρεπε να ορίσουμε ακριβέστερα κάποια ζητήματα, βασικότερα εκ των οποίων είναι το εύρος ανηλικότητας. Ποιάς ηλικίας παιδιά

χαρακτηρίζονται ως μικρά και ποια μεγάλα; Η ηλικία κάθε παιδιού συνδέεται με συγκεκριμένο τύπο κακοποίησης;

Τέλος, στην Ελλάδα, συγκριτικά με τις χώρες του εξωτερικού, δεν υπάρχει η κατάλληλη κατάρτιση των αστυνομικών που εμπλέκονται σε υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, αλλά ούτε και η χρησιμοποίηση των απαραίτητων τεχνικών για την αποκάλυψη του περιστατικού και την μετέπειτα προστασία του παιδιού. Αν και τα δεδομένα έδειξαν καλή ενημέρωση των αστυνομικών σε τέτοια θέματα, οι εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνικές ήταν απύσες.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη με σκοπό να ληφθεί υπόψη ότι το φαινόμενο της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης πρέπει να βασίζεται σε έρευνες και ερευνητικά δεδομένα, που θα εντοπίζουν όλους τους σχετικούς παράγοντες επικινδυνότητας. Μόνο με συστηματικό τρόπο θα καταστεί δυνατή η διαμόρφωση μια ρεαλιστικής εικόνας του προβλήματος στην Ελλάδα, προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά καθένα από τα περιστατικά κακοποίησης που έρχονται στο φως.

Δεδομένο ότι η εμπλοκή της αστυνομίας στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης είναι ζωτικής σημασίας, κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία κατάλληλων δομών και πλαισίων από τους αντίστοιχους μηχανισμούς προκειμένου να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο. Η ανάγκη αυτή θα μπορούσε να αποτελεί και μια μελλοντική έρευνα, στην οποία θα ενδιαφερόμασταν να μελετήσουμε τον τρόπο με τον οποίο το ελληνικό σύστημα στοχεύει στην εξακρίβωση του περιστατικού, με μοναδικό στόχο την προστασία της ανήλικης νεότητας του παιδιού και την γενικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α:

Child Sexual Abuse Questionnaire

1. Allegations of sexual abuse made by children often prove to be false.
2. Virtually all sex abusers are male
3. It is difficult to positively identify a child who has been sexually abused
4. By their affectionate behavior, young children invite sexual abuse.
5. In the majority of child sexual abuse cases, there is physical evidence to substantiate the allegation.
6. Child sexual abuse impacts upon victims differently.
7. The total legal and moral responsibility for any sexual behavior between an adult and a young child is the adult's,
8. Children who have been abused provide inconsistent information about the event(s).
9. Most child sexual abuse cases are reported, treated, and investigated.
10. The majority of attacks against children occur in the streets or on school grounds.
11. Victims of a sexual assault are primarily older teenaged children.
12. The stereotyped "Dirty Old Man" is an inaccurate description of the typical abuser.
13. The sexually abused child is usually physically damaged as a result of the force used in the assault.
14. Sex abusers are rapidly prosecuted, convicted, and sentenced.
15. The great majority of victims are abused by someone who is familiar to them.
16. Unless the abuse involves the use of force and/or results in some sort of physical damage, its effects upon the child are likely minimal.
17. A child who does not display signs of distress probably has not been a victim of sexual abuse.
18. Females are at greater risk for abuse than are males.
19. Victims of child sexual abuse are just as likely to come from higher socioeconomic classes as lower socioeconomic classes.
20. Children who retract their stories about having been sexually abused were probably lying in the first place

21. A majority of all reported cases of child sexual abuse are tried in court.
22. Individuals should be suspicious about the allegations made by a child following a lengthy delay in reporting
23. Children are reluctant to report an incident of sexual abuse.
24. Child sexual abuse is a serious problem in North America today.
25. Males are very rarely the targets of child sexual abuse.
26. Children are easily manipulated into giving false reports of sexual abuse.
27. The most common form of child sexual abuse involves anal or vaginal intercourse.
28. Sexual victimization as a child may be related to psychological and psychosocial difficulties in later life.
29. If a child has been the victim of a sex offense once, chances are that child will be abused again.
30. The typical reactions of children who are being abused involve: forcible resistance, crying for help, and attempted escape.
31. Children from black, rural families are more likely to be abused than children from white suburban families.
32. Parental absence and poor intrafamily relationships seem to be related to abuse.
33. Children who provide inconsistent testimony about the alleged abuse should be considered unreliable witnesses.
34. The majority of child sexual abuse cases involve some form of violence or aggressiveness on the part of the abuser.
35. A child who is sexually abused by a parent will still show love for the parent.
36. Older children are more likely than younger children to be abused by a stranger.
37. Young children are not credible witnesses.
38. It is unlikely that most mothers are aware of ongoing sexual abuse within the family.
39. A serious offense may have been committed even if the perpetrator did not use force.
40. I consider myself to be well informed about child sexual abuse.

This *completes* the Child Sexual Abuse Questionnaire. Before finishing, however, please provide the following brief information about yourself. This information is *important* to the study, so please answer each item.

Sex: M_ F

Age: ____

Marital status:

Do you have children? Yes No

What is your highest level of education?

What is your occupation?

Finally, based on your own personal experience, do you disagree with what the research has concluded with regard to any of the above items? If so, please state below which item(s) and briefly explain why.

Have you ever testified as an expert in a child sexual abuse case? Yes No

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β:

Ερωτηματολόγιο Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης

Το ερωτηματολόγιο εξετάζει τη γνώση που έχουμε για τη σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων. Παρακαλούμε απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στις απαντήσεις σας μια κλίμακα διαβάθμισης από το 1 έως το 6. Ευχαριστούμε πολύ για την συνεργασία σας, η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου να δημιουργήσουμε μια εικόνα για την αναγκαιότητα επιμόρφωσης και εκπαίδευσης σε ζητήματα σεξουαλικής κακοποίησης.

Σύστημα Διαβάθμισης:

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

Παρακαλούμε συμπληρώστε τα προσωπικά σας στοιχεία.

- 1) Φύλο: α) Άνδρας β) Γυναίκα
- 2) Ηλικία: α) 18-25 β) 26-33 γ) 34-40 δ) 41- 48 ε) 49- 56 στ) 57+
- 3) Οικογενειακή κατάσταση: α) Ανύπαντρος/η β) Παντρεμένος/η γ) Διαζευγμένος/η
- 4) Έχετε παιδιά; α) Ναι _____ β) Όχι _____
- 5) Μορφωτικό Επίπεδο: α) Απόφοιτος Λυκείου
β) Απόφοιτος ανώτερης σχολής
γ) Απόφοιτος ανώτατης σχολής
δ) Κάτοχος Μεταπτυχιακού
ε) Κάτοχος Διδακτορικού
στ) Άλλο (περιγράψτε): _____
- 6) Επάγγελμα: α) Εισαγγελέας β) Εισαγγελέας Εφετείου
γ) Δικαστής δ) Δικαστής Εφετείου
ε) Ανακριτής/ τρια στ) Επιμελητής/ τρια ανηλίκων
ζ) Επιμελητής/ τρια ενηλίκων η) Αστυνομικός

7) Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών σας, πόσα χρόνια εργάζεστε:

α) 01-05 β) 21-25 γ) 06-10 δ) 26-30 ε) 11-15 ζ) 16-20 η) 31-36

8) Έχετε λάβει ποτέ μέρος σε ανάκριση περιστατικού ΠΣΚ; Ναι ____ Όχι ____

9) Έτη Επαγγελματικής Εμπειρίας:

α) 01-05 β) 06-10 γ) 11-15 δ) 16-20 ε) 21-25 ζ) 26-30 η) 31-36

10) Έχετε κληθεί/ πάρει μέρος σε ανάκριση που αφορά περιστατικό ΠΣΚ;

Ναι ____ Όχι ____

11) Σε γενικές γραμμές, πώς θα χαρακτηρίζατε το επίπεδο γνώσεων /πληροφοριών που έχετε σχετικά με ζητήματα κακοποίησης ανηλίκων (π.χ. ορισμός, αναγνώριση, νομικά θέματα);

Πολύ καλό	1	2	3	4	5	Ελάχιστο
-----------	---	---	---	---	---	----------

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

41. Καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης από παιδιά συχνά αποδεικνύονται λανθασμένες.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

42. Σχεδόν όλοι οι δράστες είναι άντρες.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

43. Είναι δύσκολο να αναγνωριστεί αν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

4. Τα μικρά παιδιά, εξαιτίας της «φιλόστοργης» συμπεριφοράς τους, προκαλούν τη σεξουαλική κακοποίηση.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

44. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών υπάρχουν φυσικά ευρήματα που τεκμηριώνουν τους ισχυρισμούς.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

45. Η σεξουαλική κακοποίηση επιδρά στα ανήλικα θύματα με διαφορετικό τρόπο.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

46. Στη σεξουαλική θυματοποίηση ενός ανηλίκου από ένα ενήλικα, τη συνολική ευθύνη φέρει ο ενήλικας.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

47. Παιδιά, που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά, παρέχουν ασαφείς πληροφορίες για την κακοποίησή τους.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

48. Η πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης καταγγέλλονται, αντιμετωπίζονται και διερευνώνται.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

49. Οι περισσότερες επιθέσεις εναντίον παιδιών συμβαίνουν στο δρόμο ή στους χώρους του σχολείου.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

11. Η πλειοψηφία ανηλίκων θυμάτων σεξουαλικής παραβίασης είναι μεγάλης ηλικίας (έφηβοι).

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

50. Το στερεότυπο «ηλικιωμένου βρώμικου άντρα» (γλοιώδη) δεν ανταποκρίνεται ακριβώς στο προφίλ ενός θύτη.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

51. Το παιδί, που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά φέρει συνήθως φυσικά τραύματα,

λόγω της βίας που χρησιμοποιήθηκε κατά την παραβίαση.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

52. Οι δράστες σεξουαλικών κακοποιήσεων διώκονται, δικάζονται και καταδικάζονται.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

53. Η πλειοψηφία των θυμάτων έχει κακοποιηθεί από κάποιο κοντινό σε αυτά πρόσωπο.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

54. Ο αντίκτυπος της κακοποίησης είναι μικρός για το παιδί, εκτός αν έχει γίνει χρήση βίας ή είναι αποτέλεσμα μερικής σωματικής βίας.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

55. Ένα παιδί που δεν εμφανίζει σημάδια ψυχολογικής καταπόνησης και δυσφορίας είναι πιθανόν να μην έχει κακοποιηθεί.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

18. Ο κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης είναι αυξημένος στα κορίτσια απ' ότι τα αγόρια.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

56. Η πλειοψηφία των θυμάτων προέρχεται από τα κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

57. Τα παιδιά, που ανακαλούν και αποσύρουν τους αρχικούς ισχυρισμούς για την παιδική κακοποίηση είναι πιθανόν να έλεγαν ψέματα εξ αρχής.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

58. Μεγάλο μέρος των υποθέσεων έχει εκδικαστεί.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

59. Μετά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την τέλεση της πράξης, θα πρέπει κανείς να είναι καχύποπτος απέναντι στις κατηγορίες του παιδιού.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

60. Τα παιδιά είναι διστακτικά στην αποκάλυψη της κακοποίησής τους.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

61. Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών αποτελεί σήμερα ένα σοβαρό πρόβλημα στη χώρα μας.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

62. Τα αγόρια γίνονται σπάνια στόχος σεξουαλικής κακοποίησης.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

63. Τα παιδιά μπορούν εύκολα να χειραγωγηθούν, προκειμένου να δώσουν ψευδείς καταθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

64. Ο συνηθέστερος τύπος σεξουαλικής κακοποίησης εμπεριέχει πρωκτική ή κολπική διείσδυση.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

65. Η σεξουαλική θυματοποίηση ενδέχεται να συνδεθεί με ψυχολογικές και σωματικές δυσκολίες στη μετέπειτα ζωή του παιδιού.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

66. Εάν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά ήδη μια φορά, οι πιθανότητες να κακοποιηθεί σεξουαλικά εκ νέου είναι αυξημένες.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

67. Οι συνηθέστερες αντιδράσεις παιδιών που έχουν κακοποιηθεί, περιλαμβάνουν: α) προβολή αντίστασης, β)επίκληση για βοήθεια και γ) προσπάθεια απόδρασης.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

68. Τα παιδιά αλλοδαπών/ εγχρώμων και φτωχών οικογενειών είναι πιο πιθανό να κακοποιηθούν, απ' ό τι τα υπόλοιπα παιδιά.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

69. Η γονεϊκή απουσία και οι ελλειπείς οικογενειακές σχέσεις συνδέονται με την κακοποίηση.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

70. Τα παιδιά εκείνα, των οποίων η κατάθεση σχετικά με την κακοποίησή τους παρουσιάζει ελλείψεις, πρέπει να θεωρούνται αναξιόπιστα.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

71. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών έχει γίνει χρήση κάποιας μορφής βίας ή επιθετικότητας από το θύτη.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

72. Ένα παιδί το οποίο έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά από τον ίδιο του γονέα, θα συνεχίσει να δείχνει αγάπη σε αυτόν.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

73. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανότερο να κακοποιηθούν από έναν ξένο, απ' ό τι τα μικρότερα.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

74. Τα μικρά παιδιά δεν είναι αξιόπιστοι μάρτυρες.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

75. Το πιο πιθανό είναι οι περισσότερες μητέρες να μην γνωρίζουν για την επαναλαμβανόμενη κακοποίηση μέσα στην οικογένεια.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

76. Μπορεί να υφίσταται κακοποίηση ακόμα και ακόμα και χωρίς τη χρήση σωματικής βίας από το δράστη.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

77. Θεωρώ πως είμαι καλά ενημερωμένος γύρω από το φαινόμενο της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.

1.Συμφωνώ Απόλυτα	2.Συμφωνώ	3.Συμφωνώ Ελάχιστα	4.Διαφωνώ Ελάχιστα	5.Διαφωνώ	6.Διαφωνώ Απόλυτα
----------------------	-----------	-----------------------	-----------------------	-----------	----------------------

Λαμβάνοντας υπόψη τις δικές σας προσωπικές εμπειρίες, διαφωνείτε με κάποιο από τις παραπάνω θέσεις; Εάν ναι, αναφέρατε και εξηγήσατε συνοπτικά παρακάτω.

Έχετε καταθέσει πότε ως αστυνομικός σε υπόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων;

α) Ναι β) Όχι

Ευχαριστούμε πολύ για την συμμετοχή σας!

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Attias R., Goodwin J. (1985). *Knowledge and management strategies in incest cases: A survey of physicians, psychologists and family counselors*. Child Abuse & Neglect, 9, pp. 527-533.
- Back, S. and Lips, H. M. (1998). *Child sexual abuse: Victim age, victim gender, and observer gender as factors contributing to attributions of responsibility*. Child Abuse and Neglect, 22, 1239-1252.
- Baker, W. A. and Duncan, S. P. (1985). *Child sexual abuse: A study of prevalence in Great Britain*. Child Abuse and Neglect, 9, 457-467.
- Bentovim, A. (2002). *Preventing sexually abused young people from becoming abusers, and treating the victimization experiences of young people who offend sexually*. Child Abuse and Neglect, Vol. 26, 661-678.
- Berliner, L and Conte, J. (1990). *The process of victimization: the victims' perspective*. Child Abuse and Neglect, Vol. 14, 29-40.
- Boroughs, D. (2004). *Female sexual abusers of children*. Children and Youth Services Review, 26, 481-487.
- Bottoms B. L., Goodman, G. S. (1994). *Perceptions of children's credibility in sexual assault cases*. Journal of Applied Social Psychology 24, pp. 702-732.
- Broussard S. D., Wagner W. G. (1988). *Child sexual abuse: Who is to blame?* Child Abuse and Neglect, 12, pp. 563-569.
- Cheung, M. (1997). *Developing the interview protocol for video-recorded child sexual abuse investigations: a training experience with police officers, social workers, and clinical psychologists in Hong Kong*. Child Abuse and Neglect, 3, 273-284.
- Cheung, M. and Boutte- Queen, N. (2000). *Emotional responses to child sexual abuse: a comparison between police and social worker in Hong Kong*. Child Abuse and

Neglect, Vol. 24, No. 12, 1613-1621.

- Coohy, C. and O’Leary, P. (2008). *Mother’s protection of their children after discovering they have been sexually abused: An information- processing perspective*. Child Abuse and Neglect, 32, 245-259.
- Cupoli, J. M. and Sewell, P. M. (1988). *One thousand fifty- nine children with a chief complaint of sexual abuse*. Child Abuse and Neglect, Vol. 12, 151-162.
- Denov, S. (2003). *To be a safer place? Victims of sexual abuse by females and their disclosures to professionals*. Child Abuse and Neglect, 27, 47-61.
- Everson M. D., Boat B. W., Sherries B., Robertson K. R. (1996). *Beliefs among professionals about rates of false allegation of child sexual abuse*. Journal of Interpersonal Violence 4, pp. 541–553.
- Faller, K. (1987). *Women who sexually abuse children*. Violence and Victims, 2, (4), 263-276.
- Faller, K. C. (1988). *Criteria for judging the credibility of children’s statements about the sexual abuse*. Child Welfare, 68, 389-401.
- Finkelhor D. (1994). *The international epidemiology of child sexual abuse*. Child Abuse & Neglect, 18(5), pp. 409–417.
- Flavell, J. H., Flavell, E. R and Green, F. L (1983). *Development of the appearance-reality distinction*. Cognitive Psychology, 15, 95-120.
- Geiser, R.L. (1979). *Hidden victims. The sexual abuse of children*. Boston, MA: Beacon Press.
- Golding, J. M., Fryman, M. H., Marsil, F. D. and Yozwiak, A. J. (2003). *Big girls don’t cry: the effect of child witness demeanor on juror decisions in a child sexual abuse trial*. Child Abuse and Neglect, 27, 1311-1321.
- Grossman Forum, A. and Kendall- Tackett, K. (1998). *Law enforcement officers’*

approaches to evaluations of child sexual abuse. Child Abuse and Neglect, 9, 939-942.

- Hetzel, M. and McCanne, T. (2005). *The roles of peritraumatic dissociation, child physical abuse, and child sexual abuse in the developmental of posttraumatic stress disorder and adult victimization.* Child Abuse and Neglect, 29, 915-930.
- Hicks C., Tite R., (1997). *Professionals' attitudes about victims of child sexual abuse: Implications for collaborative child protection teams.* Child and family social work 3, pp. 37-48.
- Humphreys, C. (1996). *Exploring new territory: Police organizational responses to child sexual abuse.* Child Abuse and Neglect, Vol. 20, No. 4, 337-344.
- Keary, K. and Fitzpatrick, C. (1994). *Children's disclosure of sexual abuse during formal investigation.* Child Abuse and Neglect, Vol. 18, No. 7, 543-548.
- Kendall-Tackett K.A. (1991). *How many children make false allegations of sexual abuse? : A survey of mental health and law enforcement professionals.* Family Violence Bulletin 7, pp. 19-21.
- Kovera M. B., Borgida E., Gresham A. W., Swim J., Gray E. (1993). *Do child sexual abuse experts hold pro-child beliefs? A survey of the International Society for Traumatic Stress Studies.* Journal of Traumatic Stress, 6, pp. 383-404.
- Leander, L. (2010). *Police interviews with child sexual abuse victims: Patterns of reporting, avoidance and denial.* Child Abuse and Neglect, 34, 192-205.
- Ligezinska, M., Firestone, P., Manion, I., McIntype J., Ensom, R. and Wells, G. (1996). *Children's emotional and Behavioral reactions following the disclosure of extrafamilial sexual abuse: initial effects.* Child Abuse and Neglect, Vol. 20, No. 2, 111-125.
- Maynard C., Wiederman M. (1997). *Undergraduate students' perceptions of child sexual abuse: Effects of age, sex, and gender role attitudes.* Child Abuse and Neglect, 21, pp. 833-844.

- McCauley M. R., Parker J. F. (2001). *When will a child be believed? The impact of the victim's age and juror's gender on children's credibility and verdict in a sexual-abuse case*. *Child Abuse and Neglect*, 25, pp. 523-539.
- McCauley, M. and Parker, J. F. (1999). *When will a child be believed? The impact of the victim's age and juror's gender on children's credibility and verdict in a sexual-abuse case*. *Child Abuse and Neglect*, 25, 523-539.
- Melinder A., Goodman G. S., Eilertsen D. E., Magnussen S. (2004). *Beliefs about child witnesses: A survey of professionals*. *Psychology, Crime and Law*, 10, pp. 347–365.
- Muram, D. (1989). *Child sexual abuse: Relationship between sexual acts and genital findings*. *Child Abuse and Neglect*, 13, 211-216.
- Nightngale, N. N. (1993). *Juror reactions to child victim witnesses: factors affecting trial outcome*. *Law and Human Behavior*, 17, 678-694.
- Pereda, N., Guilera, G., Forns, M. and Gomez- Benito, J. (2009). *The international epidemiology of child sexual abuse. A continuation of Finkelhor (1994)*. *Child Abuse and Neglect*, 33, 331-342.
- Piaget, J. (1929). *The child's conception of the world*. New York: Harcourt, Brace & Co.
- Poole, D. and Lindsay, S. (1998). *Assessing the accuracy of young children's reports: lessons from the investigation of child sexual abuse*. *Applied and Preventive Psychology*, 7, 1-26.
- Quas J. A., Bottoms B. L., Haegerich T. M., Nysse-Carris K. L. (2002). *Effects of victim, defendant, and juror gender on decisions in child sexual assault cases*. *Journal of Applied Social Psychology*, 32, pp. 1993-2021.
- Roberts, R., O'Connor, T., Dunn, J., Golding, J. and The ALSPAK Study Team. *The effects of child sexual abuse in later family life; mental health, parenting and*

adjustment of offspring. Child Abuse and Neglect, 28, 525-545.

- Rogers P., Davies M. (2007). *Perceptions of Victims and Perpetrators in a Depicted Child Sexual Abuse Case Gender and Age Factors*. Journal of Interpersonal Violence Vol. 22(5), pp. 566-584.
- Sauderns, E. (1988). *A comparative study of attitudes toward child sexual abuse among social work and judicial system professionals*. Child Abuse and Neglect, Vol. 12, 83-90.
- Shackel, L. (2008). *The beliefs commonly held by adults about children's behavioral responses to sexual victimization*. Child Abuse and Neglect, 32, 485-495.
- Slinger, N. A and Hansor, S. R. (1989). *Guidelines for videotape interviews in child sexual abuse cases*. American Journal of Forensic Psychology, 7 (1), 61-74.
- Summit, R. C. (1983). *The child sexual abuse accommodation Syndrome*. Child Abuse and Neglect, Vol. 17, 177-193.
- Trute, B., Adkins, E. and MacDonald, G. (1992). *Professional attitudes regarding the sexual abuse of children: comparing police, child welfare and community mental health*. Child Abuse and Neglect, Vol. 16, 359-368.
- Tsopeles, C., Tsetsou, Sp. And Douzenis, A. (2011). *Review on female sexual offenders: Findings about profile and personality*. International Journal of Law and Psychiatry, 34, 122-126.
- Vander Mey, B. (1988). *The sexual victimization of male children: a review of previous research*. Child Abuse and Neglect, Vol. 12, 61-72.
- Walters, D. R. (1985). *Physical and sexual abuse of children: Causes and treatment*. Bloomington, IN: Indiana University Press.
- Widom, C., Czaja, S. and Dutton, M. (2008). *Childhood victimization and lifetime revictimization*. Child Abuse and Neglect, 32, 785-796.

- Έκθεση Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (και άλλων φορέων) σε εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, Ελλάδα (2001).
- Εταιρεία προστασίας ανηλίκων Αθήνα (2009). Έντυπο 20 χρόνια Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.